Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 249 (13738) | 1974 оной октябриин 23, среда | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ОБКОМОЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Үсэгалдэр, октябриин 22-ой үдэр, КПСС-эй обкомой III пленум болобо.

«Байгал-Амарай түмэр замай магистраль бариха тухай» КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол бэелүүлхэ талаар областной партийна организациин зорилгонууд тухай» асуудал пленум зүбшэн хэлсээ. Энэ асуудалаар КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВ элидхэл хээн байна.

КПСС-эй ЦК-гай барилгын таһагые даагшын орлогшо А. Д. ДМИТРИЕВ, СССР-эй транспортна барилгын министрэй орлогшо, «Главбамстройн» начальник К. В. МОХОРТОВ, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, БАМ-ай барилгын штабай начальник В. А. СУЩЕВИЧ, Буряадай АССР-эй газар дээгүүр бодхоогдохо БАМ-ай зарим барилгануудые шефтээ абаһан Белоруссиин, Латвиин, ... компартиин ЦК-нуудай, мүн КПСС-эй Ленинградска обкомой түлөөлэгшэд пленумэй хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

Нүхэр А. У. Модогоевой хэһэн элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй Улаан-Үдын горкомой секретарь С. В. ...АПОВ, КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь П. И. БУТКОВСКИЙ, тоннельнэ 11-дэхи отрядай начальник В. М. КОБЛЯКОВ, республикын элүүрые хамгаалгын министр Л. Д. МАДЫЕВА, Белоруссиин компартиин ЦК-гай барилгын ба хотын ажахын таһагые даагша В. Г. ЕВТУХ, «Бурятэнергые» эрхилэгшэ С. А. ...ЛЬНИКОВ, республикын автомобильна харгынуудые бариха ба заһабарилха управлениин начальник М. В. ...ЕЛОВ, республикын культурын министр П. И. ...МАЕВ, Улаан-Үдын авиапредприятиин начальник ...И. ПОНОМАРЕНКО, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь В. Д. РАДНАЕВ, Зүүн Сибиириин гол мүрэнэй пароходствын начальник В. Д. СКУПОВ, СССР-эй наукануудай академиин Сибиириин отделениин Буряадай филиалай президиумэй түрүүлэгшэ В. Р. ФИЛИППОВ, СССР-эй транспортна барилгын министрэй орлогшо, «Главбамстройн» начальник К. В. МОХОРТОВ, «Забайкалес» комбинадай начальник Д. Д. СЕРЕБРЕННИКОВ, Буряадай геологическа управлениин главна геолог ... ШАБАГОРОВ, КПСС-эй ЦК-гай барилгын таһагые даагшын орлогшо А. Д. ДМИТРИЕВ гэгшэд хабаадалсаа.

Пленум зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа зохихо тогтоол абаа.

Пленум тэрэшэлэн эмхидхэлэй асуудал зүбшэн хэлсээ. Түргуулида ошоһонтойнь дашарамдуулан, нүхэр В. Б. ...овые КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидатын уялгаһаа сүлөөлөөд, КПСС-эй обкомой бюрогой гэшүүндэ кандидадаар Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Кораблевые пленум һунгаба.

КПСС-эй обкомой культурын таһагые даагшаар Д. Т. ...ЕМПИЛОВЫЕ, КПСС-эй обкомой транспортын ба ... холбооной таһагые даагшаар В. Н. ВОВКЫЕ ...

Ондоо ажалда ороһонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин, худалдаа наймаанай таһагые даагшын уялгаһаа К. И. АЛЬЦЕВИЕ сүлөөлөөд, КПСС-эй обкомой хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин ба худалдаа наймаанай таһагые даагшаар С. Н. БУЛДАЕВЫЕ пленум баталаа.

Промышленностиин ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Колхозууд болон совхозуудай материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлэгты! Хүдөө ажахын үйлэдбэриие электрижүүлгын, үргэлжэ дээрэнь оньһожоруулгын, хими хэрэглэлгын, газараа шанаржуулгын эршэ түргэдхэгты!

(Агууехэ Октябриин социалис революциин 57 жэлэй ойдо зорюулжа КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

МЯНГАТАН ОЛОШОРОО

Захааминай аймагай совхозуудай мал адуулагшад зунай бэлшээриин үедэ үхэрнүүдээ һайнаар харууһалжа, шэгнүүрыень ехээр нэмээдэг болонхой. Нёдондо зундаа эндэхи совхозуудай бэлшээн таргалуулгын 23 гүүртын малшад үхэр бүхэнэй шэгнүүрые үдэртөө 1000 граммһаа ехээр нэмээһэн байгаа. Табан жэлэй тодорхойлхы оной зунай бэлшээриин үедэ үхэрэй шэгнүүрые үдэртөө 1000 граммһаа үлүү ехээр нэмээгшэд аймаг дотор хоёр дахин олошороо гэхэ гү, али 45 гүүртын малшад иимэ үндэр үрэ дүн туйлажа шадаһан байна.

Зунай үедэ эбэртэ бодо малай шэгнүүр ехээр нэмээхэ талаар Далахайн совхозой (директорынь нүхэр Хартаев В. Л., партбюрогой секретарь нүхэр Балданов В. Д.) мал адуулагшад аймаг дотороо бултанһаа һайн үрэ дүнгүүдые туйлаба. Тус ажахын 3084 толгой эбэртэ бодо малай толгой бүхэнэй шэгнүүр энэ зунай бэлшээриин сүүдхэ бүри дунда зэргээр 1066 граммаар ехэ болгогдоһон байна. Тиигэжэ Далахайн совхозой малшад энэ зундаа хэдэн мянгаад центнер хямда сэнтэй нэмэлтэ мяха абаһан байха юм. Энэ ажахын мал адуулагшадай дундаһаа Р. Доржиева, Д-Н. Дондуков, Н. Дампилов, Д. Норжитова болон бусад социалис мүрысөөндэ онсо шалгарба.

Аймагай СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ совхозой мал адуулагша Ж. Дымбрылов, Михайловкын совхозой — С. Хубриков, Ёнгорбойн совхозой — Б. Балданов, Санагын совхозой — Г. Логинов болон бусад мянгатанай тоодо оролсоһоор үнинэй юм. Тэдэнэр энэ зунай бэлшээриин үедэ харууһалдаг үхэрнүүдэйнгээ толгой бүриин шэгнүүрые үдэртөө 1200 граммһаа дээшэ нэмээжэ шадаа.

Имагтал мал адуулагшадай зунай бэлшээриин үедэ оролдосотой һайнаар ажаллаһанай ашаар аймагай ажахынууд гүрэндөө ехэ шэгнүүртэй тарган үхэрнүүдые тушааһан байна. Тиигэжэ байгша оной түрүүшын гурбан квартал соо гүрэндэ мяха худалдаха түсэбтэ даабариа Захааминай малшад 118 процент дүүргэһэн байха юм.

Манай корр.

БАМ-да—БАРЖАНУУД

Еким Антонович Киргизовэй даадаг бригадын хүдэлмэришэд баржын узелнүүдые хабсаргадаг. Тэдэнэй хүдэлмэри хүшэр хүнгөөр, харюусалгатайшье юм. Тиигээд дүй дүршэл, эрдэм мэдэсэ хэрэгтэй. Зарим цехэй инженернүүдтэй хамта хүдэлмэришэд ямар технологическа заһабари оруулха ушартай болоо. Зүгөөр судна хабсаргаад олон жэлэй туршада дүй дүршэлтэй болоһон зон ха юм.

Бригадир Еким Антонович Киргизов өөрөө 47 наһатай боложо ябабашье, 30 жэлэй туршада судна бүтээлгын заводто ажаллана. ... онһоо эхилжэ, судна хабсаргагшадай бригадые ахалана. Энэ бригадын эмхидхэгдэһээр оройдоол ... жэл үнгэрөө. Гэбэшье ... богоо эгээн түрүүлэн тус бригада коммунис ажалай коллектив гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртөө бэлэй. Бригадир өөрөө коммунис ажалай ударник, социалис мүрысөөнэй отличник байхаһаа гадна, 25 дахин урмашуулагдаһан. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай медаляар, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһан байха юм.

Еким Антонович чертёжнуудые шудална. Тэрэ баржануудые холбохо хэрэгтэ саг үргэлжэ анхаралаа табижа байдаг, нэгэшье голодоһогүйгөөр продукцияа тушаахын хойноһоо ходо оролдожо ябадаг хүн юм. Нарин нягтаар хүдэлхыень мүн лэ нүхэдтөө шанга эрилтэ табидаг.

Еким Антонович судна хабсаргагшын нэрэ хүндые дээрэ үргэн, омогорхожо ябадаг.

— Еким Антонович судна бүтээлгын ехэ дүй дүршэлтэй болонхой хүн байха. Сэхынь хэлэхэдэ, ёһотойл коммунист гээшэ, — гэжэ участогай мастер Леонид Витальевич Языков тэрээн тухай хэлэнэ.

Бригадын найман гэшүүн үнинэй хүдэлмэришэд юм. Жэшээлхэдэ, Геннадий Игнатьев, Геннадий Антонов, Анатолий Поздняков, Алексей Кожевников, Владимир Бакро болон бусад тэдэнэй тоодо оролсоно. Тиихэдэ бригадир судна бүтээлгэдэ шухала хэрэгтэй хэдэн мэргэжэл (судна хабсаргагша, отологшо, электро-гагнуурша, заһабарилагша) шудалаихай. Киргизовэй бригадын гэшүүд мүнөө ноябрь һарын даабаряар ажаллана. Тэдэнэр жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 3 баржа хабсаргаха гэжэ шиидэбэ. Тэдэ баржануудынь БАМ-ай барилганuудта эльгээгдэхэ юм.

Бригадир Киргизовэй эрхим ажалай үльгэр жэшээе даган ябажа, нүхэдынь шударгы һайнаар ажаллана. Тус бригадын коллективэй ажалай юһэ һарын дүн юу харуулнаб гэхэдэ, тэдэнэрэй хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, уялгата даабаряа саг болзортонь дүүргэхэ байһаннинь дамжаггүй.

П. СКРИПКИН.

Хүрэхэ тэжээлтэй

Байгша ондо Сэлэнгын совхозой хүдэлмэришэд 4617 гектар сабшалан дээрэһээ 48818 центнер үбһэ соможо абаа гэхэ, гү али гектар бүриһөө 10,5 центнер ургаса хуряаба. Түгэс оньһожоруулагдаһан тусхай звено аймагаа ондоо тээ 11 мянган центнер үбһэ бэлэдхээ. Ниитын адууһа малда үбһэ, тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ хүн бүхэнэй оролдоһоной ашаар ажахы 59815 центнер үбһэтэй үбэлжэлгэдэ оробо. Энэнь хараалһан түсэбһөө 19318 центнерээр ехэ болоно. Энээниие нёдондонойхитой сасуулбал, нилээд дээгүүр. Нёдондо энэ совхоздо 36 мянган центнер үбһэн сомогдоһон, тэрэнэй тэн хахадынь республикаһаа гадуур бэлэдхэгдэһэн юм. «Айлаар бэдэрэнхаар абдараа удала» гэжэ сэсэн мэргэн буряад оньһон үгын удхые хүн бүхэн һайн ойлгодог гээшэ ааб даа. Ондоо тээ бэлэдхэһэн үбһэ, тэжээл гаргаша ехэтэй. Гаргаша багатай үбһэ ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ ажахын хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд гол анхаралаа табидаг болонхой.

Сабшалангай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар ябуулхын тула эндэ лугомелиоративна тусхай отряд бии. Луговод бүхэндэ сабшалан даалгагданхай. Хэһэн ажалайнь түлөөһэн гуримшуулагдаа.

Лугомелиоративна отрядай мэдэлдэ хэрэгтэй трактор болон бусад оньһон түхеэрэлгэнүүд даалгагданхай юм. Тус отрядые совхозой мелиоратор А. А. Алексеев хүтэлбэрилнэ. Үнгэрэгшэ хабар энэ отряд сабшалан дээрэ 6704 тонно наг шэбхэ гаргажа тараагаа. 140 тонно минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа, 190 гектарай сабшалан үндэһөөрнь һайжаруулаа. Герасимовска фермэ шададарай участогуудые хорёолхо хүдэлмэридэ Алексеевэй отряд эдэбхитэйгээр хабаадаһан юм.

Луговод бүхэн даажа байһан ажалдаа анхаралтайгаар хандаһан байна. Бүхы сабшалангай 3000 гектарые, олон жэлэй таримал ногооной 137 гектарые хоёр дахин ундалуулаа. Үбһэ ногооной тогтууритай һайн ургаса хуряажа абаха хэрэгтэ хүн бүхэн оролдоо гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Ехэ-Цагаанай отделениин хүдэлмэришэд үхэр малдаа 20 мянган центнер үбһэ соможо абаа гэхэ гү, али хараалһан түсэбөө 800 центнерээр үлүүлжэ шадаа. Совхозой бэрхэ луговодуудай нэгэн Дондок Молонович Бадмажапов байгша ондо харууһалжа байһан 145 гектар сабшалан дээрэһээ 4368 центнер ургаса хуряажа, социалис мүрысөөндэ эрхимлэбэ. Дондок Молонович гектар бүриһөө 30 центнер хүрэтэр үбһэ ургуулжа шадаа. Энэнь ажахын эгээл һайн үрэ дүн болоно. Үбһэ сабшаха, хуряаха хүдэлмэриие богонихон болзорто дүүргэхэ хэрэгтэ отделениие эрхилэгшэ Василий Цыденов хүдэлмэришэдэйнгээ анхарал хандуулжа шадаа гэжэ хэлэлтэй. Д. Бадмаевай даадаг Билюутын отделениин ажалынь мүн лэ урагшатай. Эндэхид 15 мянган центнер үбһэ бэлэдхэжэ абаа гэхэ гү, али гектар бүриһөө 18 центнер ургаса хуряагаа.

Байгша ондо совхоздо жэшээгүй ехэ шэмэтэ, шүүһэтэ тэжээл бэлэдхэгдэбэ. Тус ажахыда 44588 тонно силос, 160 тонно сенаж дарагдаа. Витамин ехэтэй 3907 центнер ногооной гурил татагдаа. Тэрэ тоодо гранул болгогдоһон 450 центнер ногооной гурил эндэ бэлэдхэгдээ.

Малшад үнгэрһэн үедэ һайнаар ажаллаба. Хүн бүхэнэй даажа байһан ажалдаа оролдоһоной ашаар совхоз гүрэндэ мяха тушааха юһэ һарынгаа түсэб 131 процент, һү — 107, нооһо 100 процент дүүргээ.

Газарай үрэжэл дээшэлүүлхэ габшагай хоёр һара соносхогдобо. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд энэ харюусалгатай хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар үнгэргэхын тула зохисотой хэмжээнүүдые хараалаа. Габшагай хоёр һарын туршада луговодууд 3660 гектар сабшалан уһалха юм. Газарай үрэжэл һайжаруулха хүдэлмэри эндэ үргэлжэлһөөр.

Д. БАДМАЖАПОВ.
Сэлэнгын аймаг.

Газар һайжаруулха габшагай хоёр һара

ЁҺОТОЙЛ ГАБШАГАЙ АЖАЛ

...һоо таряанай ургаса хуряажа дүүрээд, тарялангай ... суглуулагдажа, эршэтэ ... ажалай гол түлэб ... шье һаань, мүноо Худанай совхозой механизаторнуудай ... мини һуунагүй. Тэдэнэр ... жэлэйнгээ ургасада һа... табижа, эдэ үдэрнүүдэ ... үтэгжүүлхэ, хүрьһэ... үрэжэл һайжаруулха ... бэри баһал үргэнөөр ...

... һайжаруулха габшагай хүдэлмэриин хоёр һарын республика дотор соносхогдомсоор тус совхоз хамта 18 трактороһоо бүридэһэн оньһожоруулагдаһан хоёр отряд эмхидхээд, сабшалан дээрээ шэбхэ зөөжэ эхилээ юм.

Жэшээнь, эдэ үдэрнүүдтэ Хуурай гэжэ газарта Ц-Д. Цыденовэй хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан отрядай механизаторнууд үдэр бүри 250—300 тонно үтэгжүүлгэ сабшалан дээрэ гаргана. Илангаяа бэрхэ механизаторнууд Гунга Цырендылыков, Дашинима Содномов, Батор Митыпов гэгшэд эрхимээр хүдэлнэ. Тус отряд совхозой үнинэй луговодууд Цыбик Дамдинов, Дампил Дарижапов гэгшэдэй даадаг 368 гектар сабшалан дээрэ түрүүшын 1840 тонно шэбхэ гаргаад байна. Наг шэбхэ шэрэлгэ, тараалгые луговодууд өөһэдөө ударидан эмхидхэнэ. Тэдэнэр шэбхэеэ зуруудаар тараадаг. Тиихэдэнь тэндэнь саһан һайнаар тогтоно ха юм.

Тэрэшэлэн Могсохон гэжэ газарта Ч-Д. Санжижаповай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдаһан хоёрдохи отрядай механизаторнууд баһал габшагай шангаар хүдэлнэ. Эндэ трактористнар Дондок Жамбалов, Бато Гармажапов, Ванзат Аюшеев, Цыден Долгор гэгшэд үдэр үдэрэйнгөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Энэ отряд үсөөхэн үдэр соо 1500 тонно шэбхэ сабшалан дээрэ зөөгөө.

Габшагай хүдэлмэриин хоёр һара соо Худанай совхозой механизаторнууд сабшалан дээрэ 6 мянган тонно шэбхэ гаргаха юм. Мүнөө тэрэнэйнгээ хахадһаа ехэнхиие зөөжэ үрдеэд байна. Оньһожоруулагдамал эдэ хоёр отрядай механизаторнууд Агууехэ Октябриин 57 жэлэй ойн үдэр болотор түсэбөө заатагүй дүүргэхын түлөө абьяастайгаар мүрысэн ажаллана.

ФОТО РЕПОРТАЖ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Шэбхэ ашадаг агрегадай тракторист, Хэжэнгын аймагай Соведэй депутат Д. Содномов. 2. Шэбхэ шэрэлгэ түлэг дундаа. 3. Совхозой үнинэй луговодууд Ц. Дамдинов, Д. Дарижапов. 4. Бэрхэ тракторист В. Аюшеев.

Д. САМБУЕВАЙ фототекст.
Хэжэнгын аймаг.

АХА ДҮҮ АРАДУУДАЙ НЭГЭДЭМЭЛ БҮЛЭ ДОТОР

Узбекистанай Компартиин ЦК-гай, Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй баярай суглаан

Совет Узбекистан аха дүү республикануудай бүлэ дотор алдар солото, нэрэ түрэтэ һуури эзэлнэ. Республикын ажалшад Узбегэй Совет Социалис Республикын тогтоогдон байгуулагдаһаар, Узбекистанай коммунис партиин эмхидхэгдэһээр 50 жэлэй ойе эдэ үдэрнүүдтэ бүхы оронтоёо хамта тэмдэглэжэ байна.

Ташкентдэхи Искусствын ордон һайндэрэйхеэр шэмэглэн гоёогдонхой. Республикын тогтоогдон байгуулагдаһаар, Узбекистанай компартиин эмхидхэгдэһээр 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, Узбекистанай компартиин Центральна Комитедэй, Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаан октябриин 22-то болобо.

Зал дотор — Узбекистанай компартиин ЦК-гай гэшүүд, республикын Верховно Соведэй депутадууд, партийна болон совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, промышленностиин ба хүдөө ажахын түрүүшүүл, эрдэм болон соёлой ажал ябуулагшад, Совет Армиин сэрэгшэд. Мүн эндэ — бүхы союзна республикануудһаа, Москва, Ленинград болон Иваново хотонуудһаа ерэһэн олон тоото айлшад, ВЛКСМ-эй ЦК-гай, Туркестанай Улаан тугта сэрэгэй округой делегацинууд. Баярай суглаанда хабаадагшад нүхэд М. А. Сусловые, П. М. Машеровые, Ш. Р. Рашидовые, Г. В. Романовые альга ташалгаар угтаа. Эдээнтэй хамта Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. М. Матчанов, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев, Узбекистанай компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд, делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, үйлэдбэриин солото хүнүүд, олониитын түлөөлэгшэд президиумдэ һууба.

Болгариһаа ерэһэн айлшад — БКП-гэй Хасковско округой; Болгаро-совет хани барисаанай бүгэдэ арадай комитедэй делегацинууд эндэ бии.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Ш. Р. Рашидов** баярай суглаа нээбэ.

Һайндэртэ ерэһэн делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд ба гэшүүдые Ш. Р. Рашидов үнэн зүрхэнһөө, халуунаар амаршалаа.

Ш. Р. Рашидов Узбегэй ССР-эй тогтоогдон байгуулагдаһаар, Узбекистанай коммунис партиин эмхидхэгдэһээр 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, баярай суглаанда хабаадагшад бүгэдые, республикын бүхы ажалшадые, Узбекистанай компартиин Центральна Комитедэй, Республикын Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө халуунаар амаршалба.

СССР-эй, Узбегэй ССР-эй гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

Баярай суглаанда хабаадагшад нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй Ленинскэ ЦК-гай Политбюрое хүндэтэ президиумдээ ехэ баяртайгаар һунгаба.

Гурбан орденто Узбегэй ССР-эй туг, КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дурасхаалай туг баярай маршын аялга доро залда асарагдаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр **М. А. Суслов** суглаарагшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь **Ш. Р. Рашидов** эндэ байгшадай зүгһөө халуунаар угтагдан, Узбегэй Совет Социалис Республикын, Узбекистанай компартиин 50 жэлэй ой тухай элидхэл хээ.

УЗБЕКИСТАНДА ХАНИ ХАЛУУН УГТАМЖАНУУД

ТАШКЕНТ, октябриин 21. (ТАСС-ай тусхай корр.). Узбекистанай городууд болон кишлагууд һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Республикынгаа тогтоогдон байгуулагдаһаар, Узбекистанай компартиин эмхидхэгдэһээр 50 жэлэй ойе Узбекистанай ажалшад баярай оршон байдалда тэмдэглэхэ ехэ бэлэдхэл хээ.

Бүхы аха дүү союзна республикануудһаа, Москва, Ленинград, Иваново хотонуудһаа ерэһэн айлшадые Ташкент хани халуунаар угтаба.

Ойн баярай һайндэртэ хабаадахын тула КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь М. А. Суслов мүнөөдэр эндэ ерээ. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Узбекистанай компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Ш. Р. Рашидов, республикын Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. М. Матчанов, Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев, Узбекистанай компартиин ЦК-гай бюрогой гэшүүд, партийна болон совет эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, хотын олониитын түлөөлэгшэд тэрэниие аэропорт дээрэ угтаба.

Тэрэшэлэн һайндэртэ хабаадахаяа Узбекистан ерэһэн нүхэд П. М. Машеров, Г. В. Романов болон бусад делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэр М. А. Сусловые угтаалсаа.

Энэл үдэр В. И. Ленинэй памятнигай дэргэдэ сэсэгүүд табигдаба. Нүхэр М. А. Суслов, Узбегэй ССР-эй хүтэлбэрилэгшэд, делегацинуудай толгойлогшонор мүн лэ сэсэгүүдые табяа.

Эдэнэр В. И. Ленинэй түбэй музейн Ташкентдэхи филиалда ерэжэ, революциин вождиин ажабайдал, ажал ябуулга тухай, арадуудай хани барисаан тухай Ленин багшын һургаал заабаринуудай илан мандаһан элирхэйлэн хөөрэһэн олон тоото экспонадуудтай танилсаба.

Республикын 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулагдажа, В. И. Ленинэй талмай дээрэ хани барисаанай аллейн һуури табигдаа. Эндэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй нэрэһээ түрүүшын модон һуулгагдаба. Нүхэр М. А. Суслов, Узбегэй ССР-эй хүтэлбэрилэгшэд, хүндэтэ айлшад сагдуул мододые һуулгаа.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Н. П. РУЗАВИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилгын заводто олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө аппаратна цехэй начальник Николай Петрович **Рузавиниие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной октябриин 22.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. И. КУРДЮКОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын партийна болон ажахын организациинуудта олон жэлэй туршада эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө «Бурятэнергын» районно управлениин ашаглалга ба заһабарилгын албанай ахамад инженер Анатолий Николаевич **Курдюковые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной октябриин 22.

ХҮНДЭ, ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

Хүн зоной ажаһуудал улам һайжаруулга, соёл болбосоролыень дээшэлүүлгэ юһэдэхи табан жэлэй түсэбэй гол зорилго мүн. Түрэл коммунис партимнай энэ зорилгые шууд сэхээр, удаа дараалан бэелүүлнэ. Энээнэй аша үрые совет ажалшан бүхэн өөрынгөө бодото байдал дээрэ үдэр бүри үзэнэ, харана.

Салин хадаа манай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай гэр бүлын олзо доходой 30 процентнь болодог юм. Имэ үүргэ дүүргахэдээ, салин мүн нинтын үйлэдбэриие саашадань хүгжөөхэ, ашаг үрыень дээшэлүүлхэ, хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл болон ажалайнь бүтээсые дээшэлүүлхэ шиидхэхы арга мүн. Тиимэһээл совет түхэригые — ажалша түхэриг гэжэ тон зүб нэрлэдэг гээшэ.

Социалис обществын хүгжэлтын гол шухала хуули ёһон гэхэдэ, ажалайнгаа зэргээр түлөөһэ абаха ябадал болоно. Энэ ушар хүн зоной баян дэлгэр ажаһуудалай, ажамидаралай гол эрхэ нүхэсэл мүн. Тиимэһээ ажалшадай ажаһуудал саашадань һайжаруулха гол арга салин хүлһэ дээшэлүүлгэ болоно. Энэ талаар манай парти, правительство һүүлэй 3—4 жэлэй туршада туйлай ехэ юумэ хээ. Гэбэл, 1971 ондо түмэр замай 2 миллионһоо олон хүдэлмэришэдэй салин хүлһэн 20 процентээр нэмээ һэн. 1971—72 онуудта ой модоной ажахын трактористнуудай, хүдөөгэй механизаторнуудай салин дунда зэргээр мүн лэ 20 процентээр нэмээ. 1972—73 онуудай туршада промышленностьда хүдэлдэг хүдэлмэришэдтэ һүни хүдэлһэнэйнь түлөө нэмэлтэ түлбэри үгэдэг болоо.

Тиихэдэ 1972 оной сентябриин нэгэнһээ врачнуудай, багшанарай, һургуулида ябаагүй үхибүүдые хүмүүжүүлэгшэдэй, тусхай дунда ба дээдэ һургуулинуудай багшанарай салин 20 процентээр ехэ болоо һэн.

Богонёор хэлэхэдэ, хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай салин 1971—73 онуудай туршада 10,7 процентээр, колхознигуудай ажалай түлөөһэн—14,4 процентээр дээшэлээ гэхэ гү, али хамта дээрээ 31 миллион хүнэй салин ехэ болоо, тиихэдэ үшөө 23 миллион хүнэй пенси, стипенди болон элдэб янзын тэдхэмжэ нэмээ.

Һаяхан Молдавиин ССР-эй, Молдавиин компартиин 50 жэлэй ойн баярай суглаан дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгые һануулая: «ЦСУ-гай тоолоһоной ёһоор, 1970 онтой сасуулхада, 1974 ондо хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын дунда зэргын салин 15 процентээр, колхознигуудай ажалай түлөөһэн 22 процентээр нэмэхэ байна. Совет хүнүүд улам һайнаар эдеэлдэг болоо, гэр байраар, промышленна эд бараагаар, гэр һуудалай талаар бүри һайнаар хангагдадаг болоо.

Энээнние гэршэлһэн хэдэн тоо, баримтануудые манай Буряадай республикын ажалшадай байдал дээрэһээ харуулая. Ажалай нормо техническэ талаһаань зүбөөр табидаг болоһоной, хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэл дээшэлүүлһэнэй, ажалай түлөөһэ гуримшуулһанай, бага салинтай хүдэлмэришэдэй ажалай түлөөһэ ехэ болгоһоной, районно коэффициентые бүхы хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта түлэдэг болоһоной ашаар үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада салин хүлһэн 15,1 түхэригөөр нэмээ. Нёдондо республикын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һарын салин 145,4, хүдөө ажахыда—125 түхэриг болоо һэн, харин мүнөө жэлэй юһэ һарын туршада промышленностьда — 174, хүдөө ажахыда—130 түхэриг болоо.

Тобшолон хэлэхэдэ, хүн зоной ажаһуудал һайжаруулха гол шэглэл хэлбэриншэгүйгөөр бэелүүлэгдэнэ. Тиихэдэ нинтын фонд тухай эндэ заатагүй дурдалтай.

Ушар юуб гэхэдэ, энэ фонд жэл бүри ехэ болоно. Энэ фондһоо тэдхэмжэ абалга мүн лэ ехэ хэмжээнэй юм.

Хэрэглэмжын нинтын фонд — социализмын агуу ехэ туйлалтануудай нэгэн юм. Энэ фондые байгуулха хэрэгтэ совет гүрэн национальна доходойнгоо дүрбэнэй нэгэ хубиие зорюулна. Совет хүн энэ фондһоо ямар тэдхэмжэ абанаб гэхэдэ, түлөөһэгүй һуралсал түлөөһэгүй медицинскэ эмшэлгэ, пенси, туһаламжа, санатори болон амаралтын байшангуудта ошохо путевко, һурагшадай стипенди, түлөөһэгүй эмхи зургаануудта үхибүүдээ байлгаха гэхэ мэтэшэлэн. Совет бүлэ бүхэн бүхы олзо доходойнгоо гурбанай нэгэ хубиие нинтын фондһоо абадаг юм.

Энээнние имэ баримтануудаар гэршэлжэ болоно. Манай республика дотор ясли болон үхибүүдэй садуудай тоо жэлһээ жэлдэ олошорно. Нёдондо жэл тэндэ 43,3 мянган үхибүүд байгаа һэн. Тэндэ байһан үхибүүн бүхэн жэлдээ 500 түхэриг гаргашална. Энээнэй оройдоол 15—20 процентынь түрэлхид түлэнэ, тиихэдэ олон үхибүүдтэй айлай үхибүүдынь түлөөһэгүйгөөр яслида, саадта ябадаг. Тиимэһээ гүрэн тон ехэ зөөри үхибүүдтэ зорюулна гээшэ. Юрэнхы эрдэмэй һургуулида һурадаг һурагша жэлдээ 100 түхэриг, интернат-һургуулида — 600 түхэриг, дээдэ һургуулида—1000 түхэриг хүрэтэр гаргашална. Больницада нэгэ хүн хэбтэхэдээ сүүдхэдэ — 6—7 түхэриг гаргашална. Энээнинь гүрэн түлэдэг ха юм.

Манай республикада 118 мянган пенсионернүүд гоологдодог. Эдэнэр нинтын фондһоо пенси абадаг. Түрэхэ болоһон эхэнэрнүүд, ганса бэе эхэнүүд мүн лэ хүнгэлэлтэ абажа байдаг юм.

Һаяхан парти, правительствамнай үшөө нэгэ шэнэ тогтоол абаа. Энэ тогтоол дотор олон үхибүүдтэй бүлэнэр үхибүүн бүхэндөө нэмэлтэ түлбэри гүрэнһөө абаха болоо. Энэ хадаа үхибүүд тухай, манай ерээдүйн халаан тухай халуун сэдьхэлэй анхарал хандуулһанай гэршэ мүн.

Хүн зоной ажаһуудалай улам һайжаржа байһаниие худалдаа наймаанай гүйсэ харуулдаг. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые, промышленна эд бараае хүн зон ехээр худалдан абадаг, мяха, һү, тоһо гэхэ мэтэшэлэн, мүн промышленна үнэтэй сэнтэй эд бараа ехээр хэрэглэдэг болоо. Тиихэдэ эдеэ хоолой, эд бараанай үнэ сэн нэгэ хэмдээ байдаг, зарим эд бараанай сэн доошолоо гэжэ онсолон тэмдэглэлтэй. Энэ ушар ехэ удха шанартай гэжэ хүн бүхэн ойлгоно ааб даа.

Хүн зоннне гэр һуудалай талаар хангалга һайжарна. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада республика доторнай хүн зоннне хангалгын предприятинуудые бариха хэрэгтэ 4 миллион шахуу түхэриг гаргашалагдаа. Тиигэжэ олон тоото ателье, мастерской болон пунктнууд нээгдэжэ, ажалшадай эрилтые хангана. Энэ жэлэй 9 һарын туршада хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалгада 11 миллион 302 мянган түхэриг гаргашалагдаа гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 10 процентээр ургаа.

Буряадай республикада үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада 843 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра шэнээр баригдаа. Харин энэ жэлэй 9 һарын туршада 92 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра ашаглагдаба.

Бүхы юумэн — хүндэ, хүнэй аша туһада зорюулагдана гэһэн партиин уряагай бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһые эдэ баримтанууд харуулжа үгэнэ.

Теэд КПСС-эй XXIV съезд үшөө ехэ зорилгонуудые энэ табан жэлэй туршада бэелүүлхээр табяа һэн. Тэдэниие дүүргэхын тула бүри эдэбхитэйгээр, бүри оролдосотойгоор хүдэлхэ хэрэгтэй гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев Молдавида һаяхан үгэ хэлэхэдээ, онсолон заагаа.

Юуб гэхэдэ, бүри ехэ салин хүлһэ, тэдхэмжэ абахын тула ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Социалис ажахын хуули ёһон гэбэл, ажалай бүтээсын ургалта салин хүлһэнэй ургалтые ахижа ябаха ушартай. Тиигэбэл хүгжэлтэмнай, ургалтамнай улам түргэдэхэ. Гэхэ зуура, зарим газарта ажалдаа хайша хэрэгээр хандаха, ажалай журам эбдэхэ, шанар муутай продукци гаргаха, түсэб уялгануудаа дүүргэхэгүй ушар гарана. Имэ, манай обществодо таарамжагүй ябадал олониитын зүгһөө буруушаагдахаһаа гадна, усадхагдаха тодорхой хэмжээнүүд абтаха ёһотой.

Мүнөө үедэ нинтын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхэ гээшэ гол шухала зорилго болонхой. Энэ юун гэһэн удхатайб гэбэл, үйлэдбэриин талмайн метр бүхэн, станок, механизм бүхэн, гектар газар бүхэн, комбайн, трактор бүхэн бүрин хүсэдөөр ашаглагдаха ёһотой. Түлишэ, металл, электрын элшэ хүсэ гамтайгаар, ашагтайгаар гаргашалха, үүсхэлтэйгээр ажалаа хэхэ, хүдэлмэришэн, колхозник бүхэн, инженер, техник бүхэн хүдэлмэриингөө сагые хүсэдөөр хэрэглэхэ, мүн продукциин шанарта ехэ эрилтэ табиха ушартай бологдоно. Тиихын тула журам һайнаар сахиха, үүсхэл гаргаха, наукын, техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ, ажалаа эрдэм наукын ёһоор эмхидхэхэ, манай экономико болон бүхы арадай ажахые һайнаар хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй. Энэ зорилго манай ороной бүхы ажалшадай — колхозник болон хүдэлмэришэдһөө эхилээд, министр хүрэтэр — үмэнэ табигдана.

Энэ зорилго дүүргэгдэбэл, Эхэ оромнай бүри ехэ хүсэтэй, баян дэлгэр боложо, совет хүнүүдэй ажаһуудал улам һайжаруулха арга боломжо олгогдохо ха юм.

Совет хүнүүд парти, правительствынгаа халуун анхаралда харюу болгон, бүтээсэ ехэтэй ажалай үльгэр жэшээ харуулна. Агуу Октябриин хүндэлэлдэ мүнөө республика доторнай социалис мүрысөөнэй дэлисэ бүри хүсэтэй боложо, ажалай шэнэ амжалта, шэнэ илалта асарна. Олониитэ ажалшадай ажалай энэ дэбжэлтэ 1974 оной, түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлэй түсэб, уялгануудые дүүргэхэ, ерэхэ жэлэй ажалай амжалтын үндэһэ һуури табиха найдамтай эрхэ нүхэсэл мүн.

М. НИМАЕВ.

КПСС-эй РАЙКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

Малай үбэлжэлгэ— шухала хэрэг

Адууһа малай үбэлжэлгэ тон харюусалгатай хаһа гэжэ хүн бүхэн ойлгоно ёһотой. Тиимэһээ хаа хаанагүй энэ шухала хэрэгтэ горитой анхарал хандуулагдана.

КПСС-эй Зэдын райкомой бюрогой заседани дээрэ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ талаар ямар юумэнэй хэгдэжэ байһан тухай тоособо.

Аймагай хүдөө ажахын управлениин главна зоотехник Г. Д. Жалцанов эбэртэ бодо мал шаһаха хүдэлмэриин 1974-1975 онуудай үбэлжэлгын үедэ ямараар ябуулагдаха байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрөө.

«Мир» колхозой түрүүлэгшэ С. Г. Чойдонов Хара Бусанай һү һаалиин комплексдо һаамхай үнеэдые үбэлэй сагта харууһалалгын технологиин ямар байһан тухай тогтохо зуураа, энээнэй шанарые саашадань һайжаруулха, хүгжөөхэ талаар юун хэгдэнэб гэжэ хэлэһэн байна.

Мүн үбэлжэлгын үедэ малшадай ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха хэрэг шухалын шухала ажал ябуулганууд нэгэн болоно. Тиимэһээ тус асуудалаи бюрогой үзэмжэдэ табигдаһаниинь гайхалгүй ааб даа. «Октябрьский» совхозой парткомой секретарь А. Г. Хребтов энэ талаар юу хэжэ, түсэблэжэ байһан тухайгаа дэлгэрэнгыгээр элидхэбэ.

Оёорой совхозой директор С. М. Филиппов, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Л. С. Мадагуев, «Коммунизм» колхозой парткомой секретарь С. Ц. Гомбожапов болон бусад үгэ хэлэжэ, тус асуудалнуудые ажахынуудай ямараар шиидхэжэ байһан тухайнь хөөрөө.

Бюро хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар тааруха тогтоол баталан абаба.

Н. СТАИСУПОВ.
КПСС-эй райкомой инструктор.

Ээлжээтэ пленум

Партийна документнүүдые һэлгэлгын үрэ дүнгүүдые хэлсэлгэн республика доторнай үргэлжэлһөөр, КПСС-эй Хориин райкомой пленум аймаг дотор тус кампаниин ямараар үнгэрһэниие хаража үзэбэ, КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь В. У. Дарханов тус асуудалаар элидхэл хэхэдээ, партийна документнүүдые һэлгэлгын үедэ хэгдэһэн эмхидхэлэй, нинтэполитическэ ажал ябуулганууд тухай, энэ үедэ мүндэлһэн партийна хүдэлмэриин онол арганууд тухай дэлгэрэнгыгээр тогтон хөөрөө.

Үдын совхозой парткомой секретарь Б. Б. Цырендоржиев, Хориин леспромхозой парткомой секретарь И. Я. Трунёв, Хориин нэгэдэхи дунда һургуулиин партийна организациин секретарь Е. Н. Красноруцкая, Хориин совхозой парткомой секретарь Г. Ц. Стрекалов, «Георгиевский» совхозой парткомой секретарь К. Д. Филиппов, хэлхеэ холбооной узелай партийна организациин секретарь Ж. Б. Саможапов, аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо М-Ж. Ц. Гармаев болон бусад элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадалсаа.

Эдэнэр партийна документнүүдые һэлгэлгын политическэ удха шанарые үндэрөөр сэгнэжэ, энэ үе соо коммунистнуудай эдэбхи үүсхэл һураггүйгөөр дээшэлээ гэһэн тобшолол хэһэн байна.

Пленум эмхидхэлэй-партийна хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха хараа зорилгонуудые түсэблэһэн тогтоол баталан абаба.

Н. ЕГОРОВ.
КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша.

Семинар болобо

Нарһата тосхондо, КПСС-эй райкомой актова зал соо Яруунын аймагай партийна организацинуудай секретарьнар, пропагандистнар сугларжа, ээлжээтэ семинараа үнгэргэбэ.

Эндэ КПСС-эй райкомой эмхидхэлэй таһагые даагша Л. Г. Минеев байгша ондо аймагай ажалшадай туйлаһан ажалай амжалтанууд тухай хөөрөө. Тэрэ юһэдэхи табан жэлэй, тодорхойлхы жэлэй түсэбтэ даабаринуудай, социалис уялгануудай хэр дүүргэгдэжэ байһаниие жэшээлэн харууха зуураа, 1974 оной дүүрэтэр үшөө ямар зорилгонуудые Яруунын ажалшадай бэелүүлхэ байһан тушаа онсо тогтоо.

Удаань КПСС-эй райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагшын орлогшо М. О. Орбодоевой, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь С. Ж. Цыдыповагай партийна болон комсомолой политһуралсалда хабаатай асуудалнуудаар хэһэн элидхэлнүүдые шагнаба.

Тус аймаг дотор политһуралсалай шэнэ жэл эмхи гуримтайгаар, саг болзор соогоо эхилһэн байна. Мүн дүй дүршэлтэй, эрдэм, мэдэсэ ехэтэй пропагандистнууд улам олошороо. Политһуралсалай семинарнууд, [...] гуудай хэшээлнүүд [...] ска һайн бэлэдхэлтэй [...] гэрнэ. Элидхэлшэд энэ [...] лаар бии байгаа дүй [...] шэнэ онол арганууд [...] хөөрөө.

КПСС-эй райкомой [...] ганда болон агитаци[...] һагые даагша Г. И. [...] «Уласхоорондын ко[...] хүдэлөөнэй бата[...] түлөө КПСС-эй ябуул[...] һан тэмсэл тухай» ле[...] шаба.

Тоосоото һунгалты[...] тийна суглаануудые [...] хэл һайнтайгаар [...] талаар аймагай парти[...] ганизацинуудай [...] зорилгонууд тушаа [...] райкомой эмхидхэлэй [...] гые даагша Л. Г. [...] хөөрөө.

Нёдондоной полити[...] лай жэлдэ онсо ша[...] пропагандистнуудта [...] райкомой Хүндэлэлэй [...] танууд, үнэтэ бэлэгүү[...] минарай һүүл багта [...] лагдаба. Инсэнгын [...] һургуулиин директор [...] Шагжин, Витимэй дун[...] гуулиин багша Н. П. [...] дуковская, «Дружба» [...] зой түрүүлэгшэ С. Г. [...] нов, «Юбилейный» со[...] экономист Л. В. Вин[...] ва болон бусад [...] дунда бии.

УГАА ДАХАҺАН МАЛШАД

Самбуевтанай бүлэ арба гаран жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлнэ. Гэрэй эзэн эхэнэр Хандажап Дамдиновна Самбуева үхибүүдтээ сугтаа бүлэг хонидые даажа абаад, хонишодой бригада эмхидхээ. Цакирай дунда һургуули дүүргэһэн Сержуня басаганиинь эжынгээ дааһан бригадада ажаллахаар шиидэһэн юм. Наранда дүрэжэ, һалхинда үлеэлгэжэ хара-хүрин болоһон шарайтай, бүхэриг шамбай бэетэй эдир залуу Сержуня эртэ үглөөгүүр мориндоо мордожо, хонидоо туугаад, хээрэ талада гарадаг. Хонишоноор хүдэлхэ гэжэ юундэ шиидээбши гэжэ асуухадамнай, тэрэ сэхэ иигэжэ харюусаа һэн:

— Манай бүлэ үнихэнэй хонишоноор ажаллана. Эсэгэмнишье хони адуулһан байха. Хонишоной мэргэжэл гэр бүлымнай мэргэжэл болоо гээшэ ааб даа. Эхэ эсэгэеэ һажаажа, бидэнэршье хонишон болохые шиидээбди.

Иигэжэ Самбуевтанай хүбүүн басаган хоёр хонишоной мэргэжэл шэлэн абаа. Тэдэнэр саашаа заочноор һураха хүсэлэнтэй.

Мүнөө Самбуевтанай бүлэ 600 эрье харууһална. Хонишодой оролдосотой һайнаар ажаллаһанай ашаар хонидынь тобир тарганаар үбэлые угтажа байна. Тэдэнэр малайнгаа тэжээл өөһэдөө бэлэдхэдэг юм. Энэ айлай байрлаһан газарые нютагай зон Адангын хүнды гэжэ нэрлэдэг. Үндэр шобхо хадатай нарһа, шэнэһэн гэхэ мэтэ шэлбүүһэтэ модоор сэлгеэ жабарһаа халхалагдаһан энэ хүндыдэ һалхигүй нам байдаг. Эндэ жэл бүри үндэр ногоон ургадаг. Мүнөөшье хагдан элбэг. Малай бэлшэжэ эдеэлхэ газар яһала бии. Тиимэһээ Самбуевтанай харууһалдаг хонид тарганууд.

Хонишод шэнэ байрада нүүхэеэ бэлдэжэ байна. Владимир Дулмаевич Жамсарановай даадаг залуу барилгашадай бригада хонидой үбэлжэхэ байра барижа дүүргэхэ дүтэлөө. Тэдэнэр залуугай сог залитайгаар ажаллана. Дал баригдажа дүүргэгдээ, гансал хушахань үлөө.

Залуу барилгашад Боис Жапов, Бальжин Ширапов, Валерий Ешеев, Владимир Дамдинов гэгшэд илангаяа шударгы габшагайгаар ажаллана. Самбуевтанай бүлые шэнэ байрада нүүлгэхэдээ хонишодто һайн бэлэг барихабди гэжэ барилгашад ойлгоно.

И. НЕЧАЕВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Ахалагша хонишон Х. Д. Самбуева. 2. Сержуня басаганиинь хонидоо бэлшээридэ гаргахаяа бэлдэжэ байна.

Авторай фото.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ ДҮҮРГЭГШЭД

ХАРАА ЗОРИЛГОМНАЙ ТОН Е[...]

Иван Иннокентьевич Ноженковой бригадын коллектив 78524 кубометр модо бэлэдхэжэ, дүрбэн жэлэйнгээ даабари байгша оной июль һара соо дүүргээд, 1975 оной түсэбөөр хүдэлжэ ороо һэн. Эдэнэр ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, оньһон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаһанай ашаар лэ имэ үндэр бүтээсэ туйлаа гээд хэлэхэ байнаб. Иван Ноженков олохон жэл манай Хандагатайн леспромхозой Эхи-Горхоной пунктда хүдэлнэ. Трактор жолоодоходоо. «Дружба» хюрөөгөөр модо отолходоо ехэ бэрхэ юм. Тэрэнэй даадаг бригадын хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ алишье ажал хэжэ шададаг.

Август һара соо Иван Ноженковой бригадынхид жээрэб татахадаа хадын таһалганда модо бэлэдхэхэ ушартай болобо. Теэд яахабши! Жээрэб дахяад татаха бэшэ ха юм. Бусадһаа муу газарай тудабашье, хэнһээшье дутуугүйгөөр хүдэлхэ гэжэ хэлсэбэд. Тиигэжэ август һара соо эдэнэр 2100 кубометр модо бэлэдхэжэ, яһала һайн үрэ дүн харуулаа. Эдэнэр хүдэлмэриин сагые зүбөөр хэрэглэһэнэй ашаар лэ имэ ехэ модо бэлэдхэбэ ха юм.

Иван Ноженков модо 300—500 метртэ таллуулан шэрэдэг. Харин зарим бригадын трактористнар отологдоһон модо аяар 600—700 метртэ таллуулан шэрэжэ, үнэтэй сэнтэй сагаа миин лэ һалгаана бшуу. Тиихэдэ Ноженковой бригадынхид «Дружба» хюрөөгэй олон гэнжэтэй байдаг. Гэнжэнүүдэй мохооромсоорнь саг дары һэлгэжэ, ажалаа һаатуулнагүй. Иигэжэ ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ шадаһанайнгаа ашаар лэ Иван Ноженковой бригадын хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэжэ байдаг.

Василий Тарасович Зубакин тухай хэдэн үгэ хэлэнгүй гарахын аргагүй юм. Василий Тарасович хорёод шахуу жэл соо ой модоной ажалда хүдэлжэ, нилээд дүршэлтэй болонхой. Тэрэ һүүлэй арбаад жэл соо комплексно бригадые хүтэлбэрилнэ. Бригадынь коллектив һарадаа 2000 кубометр модо бэлэдхэдэг болонхой. Эдэнэр байгша оной юһэ һарын даабариһаа гадуур 3 мянган кубометр модо бэлэдхээд байна, Василий Зубакин модо отолходоо бэрхэ хүн юм. Имэ ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд манай Эхи-Горхоной пунктда олон ааб даа. Эдэнэр туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха гэһэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр ажаллана.

Миний даадаг бри[...] коллектив байгша он[...] һара соо юһэдэхи таб[...] лэйнгээ даабари дүүр[...] Бидэнэр мүнөө 197[...] түсэбөөр модо бэлэдх[...] набди. Юһэдэхи табан [...] эхинһээ 102.800 ку[...] модо гүрэндэ туша[...] Бригадымнай коллекти[...] бүриингөө даабари [...] дүүргэжэ байһаар. Эн[...] хонойнгоо пунктын [...] түрүү хүдэлмэришэд [...] дээрэ хөөрөө һэм. Би[...] түрүү хүдэлмэришэдт[...] дэхэгүй гэжэ оролдо[...] Модо бэлэдхэхэ онсо [...] бидэндэ үгы даа. Б[...] һайн ойлголсоод, эбтэй[...] гээр хүдэлөө һаа, [...] бригадын хүдэлмэри[...] ажал хэхэ арга боло[...] гээд һанагшаб. Энэ[...] нюусамнай гээшэ бэ[...]

Манай пунктын кол[...] юһэдэхи табан жэлэй [...] бэн жэл соо 426 [...] кубометр модо бэ[...] даабаряа бүри август [...] соо дүүргээ бэлэй. Б[...] мнай хүдэлмэришэд [...] 1975 оной түсэбөөр [...] жэ байна. Бидэнэр с[...] бүри габшагайгаар [...] зорилго урдаа табин[...]

А. КУДРЯ[...]
Хандагатайн ле[...] хозой хүдэлмэр[...] Социалис Ажалай Г[...]

МҮРЫСӨӨНЭЙ ЭРШЭ ШАНГАДА[...]

Хандагатайн леспромхоздо оньһожоруулагдамал доодо складай баригдажа ашаглалгада үгтэһэниинь һаял шэнгеэр һанагдана. Ута зангаарань нишэ асаргдаһан модо элдэбын хэмжүүрээр отолхо 12 линии, 30 тонно ашаа үргэхэ 21 кран эндэ хүдэлнэ. Модоной зомгоол, хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаха бүтээсэ ехэтэй оньһон түхеэрэлгэнүүд эндэ бии. Һаяшаг жэлдээ 20 мянган кубометр барилгын материал гаргаха арболидай цех ашаглалгада үгтэбэ. Энэ цех соо хэгдэһэн хабтагайнуудые барилгашад үргэнөөр хэрэглэжэ, түргэнөөр һайн шанартайгаар барилга хэдэг болохо юм. Оньһожоруулагдамал доодо склад бүхыдөө 30 гектар талмай газар эзэлнэ. Хориин, Худанай, Хандагайн леспромхозуудай хүдэлмэришэдэй бэлэдхэһэн модон түмэр харгыгаар үдэр һүнигүй нишэ асаргдажа байдаг.

— Сүүдхэдээ дунда зэргээр 1900—2000 кубометр модон складтамнай асаргдана. Тэрэ зэргын модо эндэ үйлэдбэрилжэ, хэрэглэгшэдтээ эльгээнэбди,—гэжэ доодо складай начальник Василий Васильевич Грехов хөөрэжэ байгаа һэн.

Дүй дүршэлтэй, ажалша бэрхэ хүдэлмэришэд Хандагатайн леспромхозой оньһожоруулагдамал доодо складта олон.

— Леонид Иванович Барановнай одоол ёһотой баатаршалга гаргаа. Тэрэнэй даадаг бригадын хүдэлмэришэд юһэдэхи табан жэл соо 132 мянган кубометр модо вагонуудта ашаха даабаряа сентябриин 14-дэ амжалтатайгаар дүүргээд, мүнөө 1976 оной түсэбөөр хүдэлнэ,—гэжэ нүхэр Грехов хэлэнэ.

Үдэрэй сайлалгын һүүлээр доодо складта хүрэжэ ерэбэбди. Хайшаашье эрьежэ харахада отологдоһон модон. Багжагар улаан нарһан, шэнэһэн модод вагонуудта ашаалагдажа байна. Эндэ Леонид Ивановичтай танилсабабди. Тэрэнэй бригадын коллектив отологдоһон модо штабель болгожо байна.

— Бидэнэр халаан соогоо 100—110 кубометр модо ашаалнабди. Вагонуудта түргэнөөр модо ашаалхын тула оролдогдонол гээшэ,— гэжэ Баранов мэдүүлбэ. Эдэнэр хүдэлмэриин минута бүхэниие зүбөөр, хүсэдөөр хэрэглэхэ гэжэ оролдодог юм. Энэ хүсэл эрмэлзэлээ бэелүүлжэ шаданашье. Хэн ямар ажал хэхэб гэжэ эртээнһээ мэдээд байна. Тиимэһээл ажалай үедэ миин һууһан хүн харгданагүй.

— Табан жэлэй дүүрэтэр үшөө 28 мянган кубометр модо вагонуудта ашажа, хэрэглэгшэдтээ эльгээхээр шиидэнхэйбди,—гэжэ Леонид Баранов хэлэнэ.

Ута зангаарнь асаргдаһан модо элдэб хэмжүүрээр тайрадаг оньһожоруулагдамал линиин оператор Самуил Трофимович Заиграевай нэрэ соло Хандагатайн леспромхозой хүдэлм[...] дэй дунда мэдээжэ [...] һоор үнинэй. Энэ хү[...] ришэнэй даадаг бригад[...] халаан соогоо 17[...] кубометр модо отол[...] үндэр бүтээсэ туйла[...]

— Халаан соо 200-[...] кубометр модо тай[...] байдаг. Заримдаа [...] дуталдана. Һүүлэй х[...] ра соо гансал шэн[...] ранабди. Нарһанда [...] доо хатуу. Хюрөөгөө [...] түргэнөөр хурсадаха [...] тай болонобди,—гэжэ [...] дир хөөрэнэ.

Самуил Заиграев [...] жэлэй туршада доодо [...] та хүдэлнэ. Модо [...] бэрилхэ ажал һайн м[...] Тиимэһээл оньһон тех[...] бүтээсэ ехэтэйгээр [...] жа шадана. Эдэнэр [...] хи табан жэлэй дүр[...] тодорхойлхы жэлэй да[...] һаа гадуур 8 мянган [...] метр модо хюрөөд[...] уялга абаһан юм. Б[...] оной юһэ һарын даа[...] гадуур 5900 кубометр [...] үйлэдбэрилөөд байна. [...] тэдэнтэй мүрысэдэг [...] Иванович Кавелинэй [...] бригадын коллектив [...] рын түсэбһөө гадуур [...] кубометр модо үй[...] лөө.

Хандагатайн лесп[...] оньһожоруулагдама[...] складай хүдэлмэриш[...] дэхи табан жэлэй дүр[...] жэлэй даабари боло[...] урид дүүргэхээр уял[...] хайнууд. Олохон хү[...] шэдынь энэ хараа [...] нуудаа бэелүүлээд [...]

К. ЖАМЬЯ[...]

БЕЛОРУССИИН НЕФТЬ

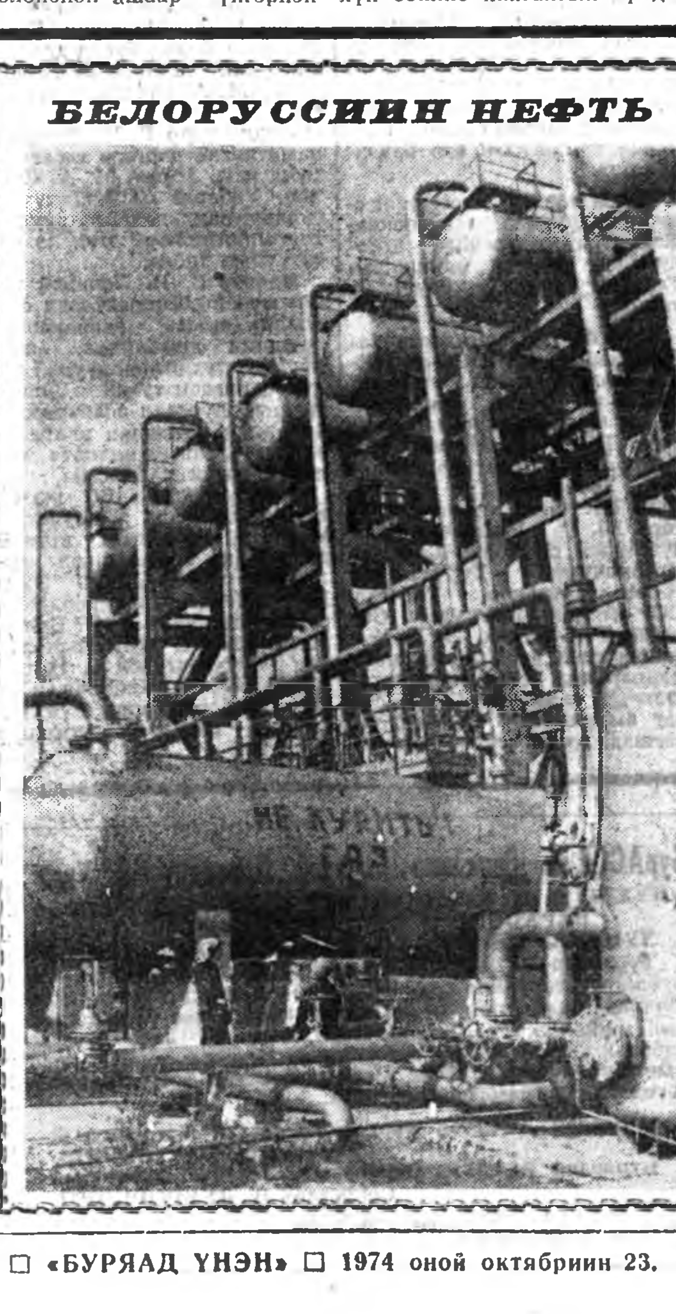

БЕЛОРУССИИН ССР. Энэ жэлдэ нефте-газ олзоборилдог Речицкэ управлениидэ 7,8 миллион тонно нефть абтаха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нефте-газ олзоборилдог Речицкэ управлениин нефть бэлдэдэг участогуудай нэгэн.

ТАСС-эй фотохронико.

Совет эрдэмтэдэ— дээдэ шагнал

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Мэдээжэ совет эрдэмтэ, академик Н. Н. Боголюбовта Франклинай медаль — дээдэ шагнал барюулагдаба. Энэ медалиие 1914 ондо Франклинай Филадельфийскэ институт байгуулһан юм. Наука ба искусствын талаар эгээн лэ элитэ ехэ амжалта туйлаһан имагтал нэгэ хүндэ тус медаль жэл бүхэндэ барюулагдадаг юм.

1944 ондо тус шангаар академик П. Л. Капица тэмдэглэгдээ һэн.

Фашизмда эсэргүүсэн, эрхэ сүлөөгэй, демократиин ба национальна бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлшэдтэ аха дүүгэй талархал

Империализмда, шэнэ ёһоной колониализмда эсэргүү, хархис хүсэнүүд ба ээрхэг түримхэй ябуулганuудта эсэргүү бүхы тэмсэлшэдые Европын коммунистнуудай шууд сэхээр дэмжэдэг байһыень Европын коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай Варшавска зүбшэлхы уулзалгада хабаадагшад лаблаһан байна. Харин али бүхы хамааралсалгада эсэргүүсэн, өөрынгөө ороной бэеэ даанхай байдалые, газар уһанайнь бүрин бүтэн байлгые хамгаалжа байһан Индохитадай, Дүтын Зүүн зүгэй, Центральна ба Урда Африкын арадуудтай, Кипрэй арадтай, демократическа ба национальна эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан Хойто Ирландиин арадтай, өөһэдынгөө оронуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө, хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ, национальна баялигуудаа өөһэдөө мэдэхэ эрхын түлөө тэмсэжэ байһан бүхы арадуудтай аха дүү ёһоор һананалаа нэгэдэжэ байһанаа уулзалгада хабаадагшад дахяад мэдүүлээ.

Зүбшэлхы уулзалгада хабаадагшад хадаа Чилидэ засагые булимтаран абаһан хунтада эсэргүү бүхы тэмсэлшэдтэ аха дүү ёһоор халуунаар талархажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ, нүхэр Луис Корваланиие, хашалта хэһээлтэдэ дайрагдажа байһан бүхы патриодууд болон демократуудые сүлөөлхэ эрилтэ хэнэ. Нүхэр Родней Арисмендиие, Уругвайда эрхэ сүлөө ба демократиин илан мандахын түлөө бүхы тэмсэлшэдые сүлөөлхэ шууд сэхэ эрилтэ тэдэнэр хэнэ.

Варшавадахи уулзалгада хабаадаһан партинууд фашис дарлалтаһаа сүлөөрхын түлөө тэмсэгшэ Испаниин коммунис партида, хүдэлмэришэн ангида, бүхы арадта аха дүү ёһоор халуунаар талархажа байһан тухайгаа мэдүүлнэ, нүхэд Марина, Монтеро, Ингуансо, Лобато гэгшэдые, хүдэлмэришэдэй комиссиин ударидагшанар Марселино Камачо болон тэрэ[...] ратнигуудые, Франк[...] мэдэ хаагдажа бай[...] хүнүүдые сүлөөлхэ [...] хэнэ.

Фашис засагууды[...] гаагаад, демократи[...] лалтануудаа батадха[...] лөө тэмсэжэ байһан [...] лини ба Грециин ар[...] зүбшэлхы уулзалгад[...] дагшад амаршална.

...ДЭБХИТЭЙГЭЭР ...ХАБААДАНА

...итын адууһа малай тоо ...ой олошоруулжа, тэдэн- ...абтадаг ашаг шэмые ...үүлхэ талаар «Гео- ...кий» совхоз яһала ...үрэ дүн туйлажа шадаа. ...энь, хонидой тоо тол- ...жэл бүри мянгаар оло- ...ээ. Ажахы гүрэндэ мя- ...дү, ооһо худалдаха тү- ...э болзорһоонь урид ...аһан тухайгаа мэдүүл- ...юм. Улам олошоржо ...аа адууһа малда бардам ...үбһэ тэжээл бэлэдхэ- ...бахэ хүдэлмэри эмхи ...айгаар ябуулагдана. ...эз дүрбэн жэлэй турша- ...мон жэлэй таримал но- ...тариха хүдэлмэреэ 400 ...аар үргэдхэжэ, тэрээн ...һээ нилээд ехэ үбһэ ...г болонхой.

...хозой хараалһан түсэ- ...ажалтатайгаар дүүр- ...дэ Ашангын сельскэ ...т ехэ туһа хүргэнэ. ...л хэрэгэй хэр эмхидхэг- ...байһан, гүрэндэ мяха, ...ооһо тушааха түсэб, ...арин хэр бэелүүлэгдэ-жэ байһан тухай асуудалнуудые өөрынгөө сесси дээрэ саг үргэлжэ харадаг. Сельскэ Соведэй депутадууд, хонишод Бальжит Гатапова, Намжилма Доржиева, ветеринарна фельдшер Галина Беликова, һүнэй фермые даагша Елена Смородникова болон бусад оролдосотой ажалаараа бултанда жэшээ харуулхаһаа гадна, һуннагшадайнгаа дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна.

Үбэлжэлгэдэ һайн бэлэдхэлтэйгээр орохо хэрэгтэ сельскэ Соведэй депутадууд гол анхаралаа табина, эдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ шухала кампанида хэр бэлэн болоһон тухай Ашангын сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ Елена Ивановна Лужниковаһаа асуухадамнай, тэрэ иигэжэ харюусаба:

— Малшад энэ харюусалгатай хаһадаа гол түлэб бэлэн болонхой. Сельскэ Соведэй депутадууд Бальжит Гатапова, Анна Битхеева, Дугарма Намдакова, Иван Галсанов гэгшэд өөһэдынгөө хүсөөр хонидойнгоо хашаа хорёо заһажа, бэлэн болгоо.

Соведүүдэй хүдэлмэри

Энэ һарын 17-до Ашангын сельскэ Соведэй сесси «Мал ажалые саашадань хүгжөөхэ, үбһэ тэжээлэй найдамтай бааза бии болгохо талаар совхоздо ямар хүдэлмэри хэгдэнэб» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэһэн байна. Энэ асуудалаар ажахын ахамад зоотехник Г. М. Тарнуев, сельскэ Соведэй хүдөө ажахын талаар саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ, ахамад агроном П. Я. Захаров элидхэл хээ.

Ажахын малшад энэ харюусалгатай хаһада — ниитын малай үбэлжэлгэдэ һайн бэлэдхэлтэйгээр оробо. Урдаа табиһан зорилгонуудаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула малшад өөһэдынгөө хубитые оруулхаар зэһэнхэй.

Г. ХАГОЕВ
Хориин аймаг.

АХА ДҮҮНЭРЭЙ НАЙРАМДАЛ

Агуухэ Октябриин социалис революциин 57 жэлэй алдарта ойе угтуулан, Монгол-совет хани барисаанай заншалта һара эхилбэ. Энэ заншалта һара байгша ондо хорин гурбадахяа үнгэргэгдэнэ.

МНР-ые капиталис бэшэ замаар хүгжүүлхэ гэһэн партиин нангин шугамые баталһан МНРП-гэй III съездын түүхэтэ шиидхэбэри бүгэдэндэ мэдээжэ. Мүн МНР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе угтуулан үнгэргэгдэжэ байгаа энэ заншалта һара урда урдынхиһаа бүришье ехэ үргэн дэлисэтэй, гүн гүнзэгы удха шанартай болоно. Монгол оронэй 50 гаран жэлэй хүгжэлтэ хадаа монгол-совет арадай булад мэтээр хатуужаһан хани барисаанһаа эшэ үндэһэтэй, баатар совет арадай аха дүүгэй интернациональна туһаламжа дэмжэлгэтэй һалашагүй нягта холбоотой.

Монгол-совет хани барисаанай заншалта һарын эхилэлгэдэ зорюулһан МНР-эй партийна, гүрэн түрын болон олониитын эмхи зургаануудай, Улаан-Баатар хотын ажалшадай түлөөлэгшэдэй үргэн хурал МНР-эй гүрэнэй драмын театр соо октябриин 5-да боложо. Энэ баярай суглаанай президиумдэ МНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Ж. Батмонх түрүүтэй МНР-эй парти, правительствын ударидагшад болон МНРП-гэй ЦК-гай шалгалтын комиссиин урилгаар Монгол орондо айлшалжа байгаа КПСС-эй ЦК-гай партийна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов түрүүтэй делегациин түлөөлэгшэд һуугаа.

Монгол-совет хани барисаанай энэ һарын туршада СССР-эй арадай ажахыда түйлаһан асари ехэ амжалта, коммунис байгуулалтын баян дүй дуршэл болон эрдэм техникын хүгжэлтэтэй Монголой арад зониие үргэнөөр танилсуулха юм. Баян дүй дуршэлдэ һуралсахаһаа гадна, капиталис бэшэ хүгжэлтэ тухай В. И. Ленинэй һургаалые МНР-тэ бэелүүлһэн тухай, мүн Монгол орондо шэнэ общество байгуулха үйлэ хэрэгтэ монгол-совет хани барисаанай мүнхэ найрамдал, СССР-эй үгэдэг янза бүриин туһаламжа дэмжэлгын аша туһа тухай лекци, хөөрэлдөөнүүд бүхы Монгол орон дотор үргэнөөр ябуулагдажа байна. Мүн совет оронэй экономикын, ажабайдал харуулһан «Совет Сибирь» гэһэн фото-зурагай, совет номой выставкэнүүд эмхидхэгдээ. Мүн СССР-эй зохёолшод, соёл болон урлалай түлөөлэгшэдтэй, Монгол орон дотор ажаллажа байгаа совет мэргэжэлтэдтэй уулзалганууд болохо юм.

Монгол-совет арадуудай хэтэ мүнхын найрамдал, хани харилсаан саашанхи амжалтымнай түлхюур болоно.

Б. ЦЭРЭНДАШ.
Улаан-Баатар хото.

Мүнөө үнгэргэгдэжэ байһан политическэ ном тарааха Бүхэсоюзна һарада республикымнай номой магазинууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Номой магазинуудта, киоскнуудта политическэ һуралсалай бүхы шатануудта үзэхэ номуудай дэлгүүрнүүд эмхидхэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: номой магазин соо.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Соёлшод—хүдөөгэйхидтэ

ҺАЙТАЙ, МУУТАЙ

Соёлшодой ажал хүдэлмэри таряашад болон малшадай ажал хэрэгтэй нягта холбоотой юм. Янгинама хүйтэн үбэлэйшье, аяма халуун зунайшье сагта малай гүүртэнүүд, отара болон полевой станууд дээгүүр ябажа, зүжэг наада харуулхые оролдонобди.

Үнгэрэгшэ зунай, мүн намарай үедэ манай аймагай соёлшод үбһэшэдэй бригада болон звенонуудаар, полевой стануудаар саг үргэлжэ ябажа, ажалшадые зүжэг наадаараа баясуулаа. Концерт наада харуулхаһаа гадуур, ханын газетэ зохёожо гаргаһан, уласхоорондын байдалаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэһэн байна.

Мүнөө малай үбэлжэлгэдэ орохо саг тулажа ерээ. Үбэлэй үедэ манай соёлшод амар һуухагүй, ажал хүдэлмэреэ улам эршэтэйгээр ябуулха зорилготой. Тиимэһээ клубуудаа, библиотекэнүүдээ заһабарилха, дулаалха шухала болоно. Досоо, газаа талыень уран гоёор шэмэглэхэ, соёлшодые томилхо хэрэгтэй.

Манай аймагай олонхи соёлой байшан, клуб болон библиотекэнүүдтэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдээ. Жэшээнь. Үльдэргын, Эгэтын-Адагай. Тэлэмбын, Романовкын клуб ба соёлой байшангууд заһабарилагданхай, үбэлэй үедэ түлихэ түлеэгээр хүсэд хангагданхай. Тэрэшэлэн аймагай соёлой байшанда гэмгүй байдал үзэгдэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, соёлшодой һанаагаа зобохо юумэн үгы гээшэ. Энэ талаар сельскэ, сомоной Соведүүд, мүн ажахынууд туһаламжа хүргөө. Бусад нютагуудай клуб болон библиотекэнүүдтэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулагдана.

Гэхэтэй хамта, зарим нютагуудай, жэшээнь, Эгэтын, хүдөөгэй клуб мүнөө болотор заһабарнлагдажа дүүрээгүй байһаар. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд энээндэ анхаралаа хандуулнагүй, бэеһээ холодуулхые оролдоно. Шэрэнги гэжэ нютагта шэнэ клуб барижа эхилһээр үнинэй болоо. Теэд барилгань юундэ уняжагайрнаб? Элдэб олон шалтагаан бии. Заримдаа барилгашад үгы байха юм. Барилгашадай бии болоходо, барилгын материал дуталдаха. Юундэ иигэнэб?

Сельскэ Соведэй, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй талаһаа анхарал багаар хандуулагдана. Иимэ байдалтай яашье эбсэжэ болохогүй. Малай үбэлжэлгэ тон харюусалгатай хаһа гээшэ. Энэ үедэ манай соёлшод гүүртэ, отарануудаар ходо ябажа, малшадта концерт наада харуулха ёһотой ха юм. Теэд хаана концерт табихаб? Энээн тушаа сэдьхэлээ табижа, ойрын сагта шиидхэхы хэмжээ абаха шухала болоо.

Д. ЖИГЖИТОВА.
Яруунын аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй соёлой таһагай хүдэлмэрилэгшэ.

БИБЛИОТЕКЫН ФОНД БАЯЖАНА

Сэлэндүүмэ тосхоной библиотекын фонд жэлһээ жэлдэ нэмэнэ. Мүнөө тус библиотекэдэ 16 мянган ном тоологдоно. Литература худалдажа абахын тулада жэл бүри 300 түхэриг гаргашалагдадаг. Ямаршье уншагшын эрилтэ хангамаар элдэб янзын номуудые библиотекэдэ уншаха арга бии. Уншагшад олон янзын номоор һонирходог. Жэшээлхэдэ, Сэлэндүүмын заһабарилгын заводой слесарь С. Чагдуров ниитэ-политическэ болон уран зохёолой литератураар һонирходог юм. Сэлэнгын совхозой токарь В. Сенокосов мүн лэ тематикын шэглэлтэй номуудые абажа уншадаг. Хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, багшанар, һурагшад, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд библиотекын эдэбхитэй уншагшад юм.

Р. БАЛДАНОВ.

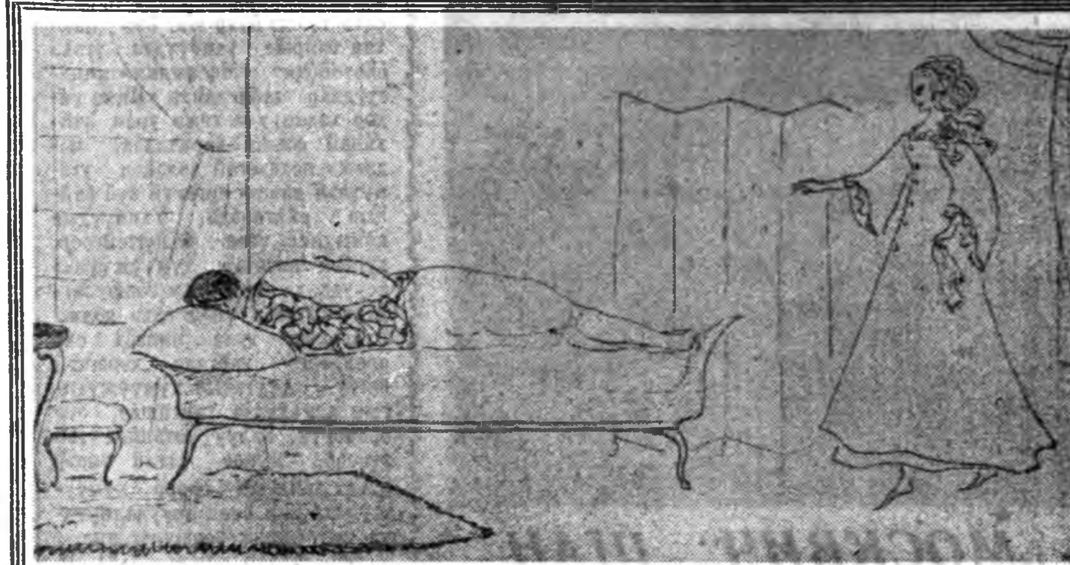

„ГАЙХАЛТАЙ ЗУРАГУУДАЙ ЭХИН"

Хүүгэдэй уран зураг тухай манай газетэ, журналнуудта олоор бэшэгдэдэг. Тиигээдшье мэнэ һаяхан хүүгэдэй уран зурагай уласхоорондын конкурс соносхогдобо. Эдир үетэнэй бэлигтэй мэдэхын түлөө иимэ конкурснууд жэл бүхэндэ үнгэргэгдэдэг. Тиигэжэ бэлиг ехэтэй нилээд олон эдиршүүл, бага наһатан шалгардаг байна бшуу.

Байгша оной августын 5-най үдэр Улаан-Үдын Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музей соо хүн зон ехэ олон байба. Энэ юун болооб гэхэдэ, зурагта дуратайшуул, мэргэжэлтэд Москва хотын һургуулиин шаби байһан Надя Рушевагай бүтээлнүүдые харахаяа сугларба ха юм.

Эдир басагаханай зурагууд тухай энээнэй урда тээ хүнүүд дуулаһаншье һаа, хоёр нюдөөрөө тэрэнэй бүтээлнүүдые хараагүй байгаа.

Надя Рушевагай зурагуудай выставкэ хоёр һара үлүүтэй манай музейдэ табяатай байгаа. Мүнөө энэ выставкэ хаагдахань. Эдир зураашын гайхамшаг искусстватай хахасахань нэгэл тиимэ гунигтай байна. Юуб гэхэдэ, Москва хотын һургуулиин шаби байһан басаганай бүтээлнүүд олониие гайхуулһан, хүнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэһэн байна. Эртэ урдын Римэй, Элладын зурагаалнууд, халуун бурма шэдэлһэн вулкан доро ороһон Помпей хотын һүүлшын үдэрнүүд, ородой классигуудай зохёолнуудай геройнууд энэ басаганай зурагуудай темэ боложо үгэһэн байна. Эдэ бүтээлнүүдые хаража байхада, омогорхол баяр сэдьхэл зүрхэн соо эжэ эхигүй түрэнэ.

Эдэ зурагуудые олон дахин хараха хэрэгтэй. Хото городуудаар аяншалагшад, һонирхогшод басаганай зурагуудай урда нилээд удаан зогсожо, ямаршьеб нэгэ бодолдо абтана хэбэртэй. Юуб гэхэдэ, эдир зураашын сэдьхэл зүрхэнэй охин мэдэрэгдэнэ гэжэ хэлэмээр.

Арбан гурбатай Надя Рушева өөрынгөө бүтээлнүүдые гайхалтай ураар хэдэг байгаа. Энэмнай ёһотойл бэлиг гээшэ ааб даа.

Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн хажуугаар гараһан хүн бүхэн «Надя Рушевагай зурагууд» гэһэн гаршаг харадаг байха. Теэд үнэн дээрээ бодоод үзэхэдэ, Надя Рушева гээшэмнай үшөө һургуулиин шаби байгаа ха юм. Теэд харагшадай дурасхаалда Надя Рушева арбан гурбатайхан, һургуулиин шаби зандаа үлөө ха юм. Энэ выставкэдэ тэрэнэй арбан гурбан наһатайдаа бүтээһэн зурагууд табигданхай.

Надя Рушева арбан долоо наһатайдаа наһа бараа һэн. Тиибэшье искусствада өөрынгөө мүр сараа үлөөгөө. Тэрэнэй 10 мянган зураг мүнөө хүн зониие баясуулна.

Музейн зал соогуур хүнүүд удаахан ябажа, эдир зураашын бүтээл бүхэниие гайхан харана. Һанал бодолоо бэшэдэг дэбтэртэ хүн бүхэн өөрынгөө үгэнүүдые оруулна. Тэдэнэй заримыень эндэ дурдая: «Надя Рушевагай зурагуудые үнинэй хараһайб гэжэ һанаа һэм. Одоошье минии хүсэл бэелбэ. Эдир басаганай гоё һайхан зурагуудые хаража баясааб».

«Пушкин, Толстой болон бусадай зохёолнуудай геройнуудые зураһаниинь гайхалтай байна. Энэ хадаа гайхалтай зурагуудай эхин ха юм. Выставкые эмхидхэгшэдтэ ехэ баярые хүргэнэб...»

«Би этигэнэб, энэ басаганай зурагууд удаан наһатай байха! Этигэнэб.»

«Эдир зурааша айхабтар дэлгэр сэдьхэлтэй байна».

«Выставкые эмхидхэгшэдтэ үшөө дахин ехэ баяр хүргэнэбди. Үхибүүн наһанһаа һая гаража ябаһан хүнэй бүтээһэн зурагуудые хаража гайхамаар байна».

«Надя Рушевагай зурагууд манай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгөө. Энэ хүн тухай бидэ мартахагүйбди».

Надя Рушевагай зурагуудай выставкые хоёр һарын туршада 29 мянган хүн хараа. Энэмнай ехэшье тоо бэшэ ааб даа. Зүгөөр гоё һайханда дуратай, эдир зураашын уран бэлигтэ һүгэдэдэг хүнүүд олон байна.

Вл. ЧИРКОВ,
Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейн таһагые даагша.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Л. Толстойн «Война и мир» номой геройнууд Пьер Безухов ба Элен. 2. М. Булгаковай «Мастер ба Маргарита» гэдэг номдо зураг.

В. ВОЛОГОДСКИИН фото.

МАЛШАДАЙ АНХАРАЛДА

ОШО ХАРАБАЛ, УНТАРГАА

Һайн үүлтэрэй табан хушуун малтай болохын, адуун һүрэгөө олошоруулхын, мүнөө үеын оньһон түхеэрэлгэтэй байра байдал барихын тулада олохон жэл соо шударгы габшагайгаар ажаллаха хэрэгтэй гээшэ ааб даа. Зүгөөр заримдаа бодолгүй, хойрог һалан ябадалһаа боложо, гал түймэрэй гай тодхор тохёолдодог байна. Зарим хүнүүд галтай тамхяа малай байра соо гү, али сомоотой үбһэнэй, һолоомоной хажууда хаяжархидаг, носожо байһан пеэшэнгээ орхёод гү, али зайн галаар халаагдадаг прибороо хүдэлгэөд, ондоо тээшээ ябашадаг. Эсэстэнь... түймэр. Иигэжэ хэдэн олон жэлэй туршада байгуулагдаһан баялиг тоотойхон минута соо гал дүлэндэ «эдигдэшэдэг» ушар дайралдана.

Жэшээлхэдэ, теплогенератор соо замыкани боложо, Бэшүүрэй аймагай Хёлгын совхозой Гэзэгэ гэжэ нютагта оршодог гахайн байра түймэртэ абтаа һэн. 152 гахай галдуулһан, байра ехээр хохидолдо ороһон байха юм. Балданов Д. Д., Шарокчинов В. Ч. гэгшэд тамхилжа байһаар гал унагаажа түймэр табижархёо, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой хоёрдохи отделениин хэдэн арбаад центнер һолоомон галдуулаа. Тиихэдэ Бэшүүрэй аймагай Шэнэ-Сретенкэ тосхондо ажаһуугша Слепнев П. Д. гэгшын гэмээр ороһо таряанай һарабша-склад галдуулаа һэн. Иигэжэ гүрэндэ ехэхэн хохидол ушаруулагдаа.

Уһаар хангадаг сетьнүүд, авто-уһалууринуудта, напорно башнинууд гэхэ, мэтэ түмэр армагуудые заһабарилха үедэ малай байрада ходо түймэр болохоёо һанадаг. Мүн электро-гагнуури, пяльна дэн, носооһон лушан хэрэглэхэдэ, барилга хэжэ байһан газарта дүтэхэн түүдэг аһаахада галай аюул ушаржа болодог.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо хониной байра дууһан галдуулшаһан байна. Һолоомоной узуурта гал аһаагаад харууһагүйгөөр орхиһон ябадал түймэрэй шалтагаан боложо үгөө. Энэ үедэ хүсэтэй һалхин буужа, түймэрые бүри ехээр һүжэрөөгөө. Хонишон А. Баторова утаанай үнэрэй гарахада, түймэр болобо гэжэ ойлгожорхибо. Үбгэнтэеэ хоюулан носоһон галые унтарааха гэжэ оролдобо. Теэд яажашье ядаба. Юуб гэхэдэ, огнетушитель гэхэ мэтэ түймэр унтарааха хэрэгсэл эндэ үгы байгаа бшуу. Ондоо колхозуудһаа хүнүүд ерэжэ туһалаа. Гэбэшье тэдэнэрэй холоһоо ерэтэр ехэ саг үнгэрөө.

Олохон ушарта нэмэлтэ үүдэнүүдые таг бүгэлжэ, үбһэ, хулһан, витаминтай гурил гэхэ мэтэ тэжээл хэхэ газар болгожорхино. Иигэжэ яашье болохогүй. Хэрбээ түймэрэй нособол, малые туужа гаргаха харгы хаалгаатай байхаһаа гадна, эндэ обоологдоһон үбһэ хулһанда нэн түрүүн гал аһаха байна бшуу.

Гал түймэр арадай баялигта ехэхэн хохидол ушаруулдаг. Мүнөө республикымнай ажахынууд малайнгаа фермэнүүдые үбэлжэлгэдэ бэлэдхэжэ эхилбэ гээшэ. Үбэлэй саг 200-гаад шахуу үдэр соо үргэлжэлдэг гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, малшад түймэр сараха албанай хүдэлмэрилэгшэдтэй, һайн дуранай дружинын гэшүүдтэй хамта яаралгүйгөөр, эзэн ёһоор малай байра, үбһэ тэжээл хадагалдаг газар бүхэниие анхаралтайгаар шалгаха ёһотой.

Фермэ байрануудые, адууһа малаа гал түймэрһөө уридшалан һэргылхын тулада колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэд түймэрэй аюулһаа зайсуулха дүрим нарин нягтаар сахиха зэргэтэй.

В. КАРАТНИК,
Буряадай АССР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын түймэр саран унтараадаг таһагай инженер.

Харгын дүрим сахиха Бүхэсоюзна һара

ЗАМДАА ҺАЙН ЯБАХЫЕНЬ ЮРӨӨНЭ

Харгы замаар ябаха дүрим сахиха Бүхэсоюзна һара байгша оной октябриин нэгэндэ орон доторнай соносхогдоо һэн. Харгы дээрэ ушардаг гэнэ оһол уридшалан һэргылхэ, үсөөрүүлхэ хэрэгтэ ниитын эмхинүүдэй эдэбхитэдые, милициин, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэдые бүри олоор хабаадуулдаг болохо гээшэ энэ хэмжээ ябуулгын гол зорилго болоно.

Гүрэнэй автоинспекциин ахалагша инспектор лейтенант Владимир Евсеев республикынгаа ниислэл хотын Октябрьска районой үйлсэ, гудамжануудта харгыгаар ябаха дүрим хэр һайнаар сахигданаб гэжэ хинан шалгахаяа гараба. Орой дээрээ рупортай сэнхир-шара «Москвич» үйлсэ, гудамжануудые хэрээһэлэн, эндэ тэндэ үзэгдэнэ. Хорюултай газараар харгые хүндэлэн гараһан ябаган хүнүүдтэ «газар дороһоо гарадаг гай тодхор» тухай рупораараа һануулна.

Хуушан Комушка һууринда хүрэжэ ерэбэ. Нэгэ ашаанай машина үйлсөөр шуумайн үнгэрбэ. Владимир «зогсохо» гэһэн дохёо үгэжэ байлгаба. Инспектор хэн байһанаа мэдүүлээд, машина жолоодохо үнэмшэлгэеэ харуулхыень жолоошонһоо эрибэ. Энэ һамбаанда Евсеевтэй ябалсаһан ниитын автоинспектор машинын мотоор, тормоз гэхэ мэтые шалгажа үзэбэ.

— Нүхэр жолоошон, хамаг юумэншни гурим соогоо. Харгы замдаа һайн ябаарай, — гэжэ лейтенант сэрэгэй ёһоор тоб байса хэлэбэ.

Энэмнай инспекторэй ажалай юрын үдэр байгаа һэн. Евсеев элдэб олон машинануудые байлгажа шалгана, багахан эбдэрхэйн дайралдахада ажаглалта хэнэ. Заримандаа хэһээхэшье ушар болоно. Жэшээлхэдэ, автобусой зогсожо, хүнүүдые буулгадаг газар гэдар урдаа ябаһан машинь хүсэжэ урдань ороһон жолоошон талондоо нүхэ гаргуулаа һэн. Юуб гэхэдэ, гүрэнэй автоинспекциин дүримэй ёһоор иимэ ябадал хорюултай бшуу.

Гэнтэ сиренэ ууртайгаар, утаар татан «улиба». Лейтенант машинаяа эрид годируулжа, ябадалыень түргэдүүлхэ зуураа, суг ябалсаһан нүхэдтөө иигэжэ хэлэбэ: «Энээхэн «Запорожецой» залуур барижа ябаһан хүн һэжэглэмээр байна. Һогтуу гээшэ ха».

Зогсоһон машинын үүдэнэй нээгдэхэдэ архин эхүүн үнэр хамар өөдэ сорьёбо. Спортын һайн дуранай «Спартак» бүлгэмэй жолоошон Виктор Бурдуковский һогтуу байһанаа арсажа, ГАИ-гай хүдэлмэришэдэй урдаһаа ар-ур гэбэ. Тэрэ үнэмшэлгэеэ харуулхаяа, зажиганиингаа түлхюур үгэхээ арсаба. Хажуудань һуужа ябаһан нүхэдынь шал мяхан һогтуунууд байгаа һэн. Шалгажа үзэхын тулада Бурдуковскиие республиканска больницада асарба. «Нэгэ аяга брага уугаа һэм», — гэжэ тэрэ ээдэлдэһэн хэлээр мэдэрхэ баатай болоо.

Хэрбээ ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй саг соонь энэ һогтуу жолоошонние барижа абаагүй һаань, саашаа ямар гэнэ оһол боложо болохо һэм, мэдэгдэнэгүй бшуу. Гэхэтэй хамта, һогтуу жолоошодой гэнэ оһолдо ороһон ушарнууд тухай соносхолнуудай олоор орожо байдагынь мэдээжэ ха юм.

— Гансахан город соо автотранспортна 49 гэнэ оһол сентябрь һарада болоо. Тэрэнэй хахадынь архи ууһан һогтуу жолоошодой гэмээр хэгдээ, — гэжэ Владимир Евсеев хэлэнэ.

...Хурамхаанай аймагай Гааргын совхозой ашаанай машиные ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд барижа, һаатуулха баатай болоһон байгаа. Энэ машиные харюусалгадаа абажа, город ерэһэн зоотехник ажахыдаа үүлтэртэ хусануудые абаашаха ёһотой һэн. Үглөөгүүр хусачуудаа машинадаа ашаалаад, тэрэ жолоошонтоёо сугтаа үдэһөө хойшо архидашаба. Харанхы һүни болгоод харгы замдаа гараһан тэдэнэр ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдэй хёрхо нюдэнэй хажуугаар үнгэржэ шадабагүй. Һогтуу хойрог зоотехнигэй гэмээр үлэн хооһоор утын зам гаталха болоһон үүлтэртэ хусануудай «хэһээлтэ» бүришье хэсүү байгаа.

...Город һүниин «хилэн хара хүнжэлөөр» хушагдажа эхилбэ. Владимир машинаяа байлгажа, мотоороо унтараба.

— Иигээд лэ ажалай үдэр дүүрэбэ. Энээхэн хугасаа соо харгыгаар ябаха дүримые хазагайруулһан гушаад ушартай дайралдабабди. Зүгөөр харгыдаа уулзаһан жолоошон бүхэниие аян замдаа һайн ябахыень юрөөхэ дуран хүрэдэг. Тиигэбэшье заримашуултай уулзахадаа тиигэжэ юрөөхын аргагүй байдаг. Теэд харуулһаа бусахадаа ямаршье гэнэ оһолой болоогүй тухай элидхэхэ саг ерэхэл байха гэжэ найдажа ябадагби, — гэжэ лейтенант В. Евсеев хөөрэнэ.

Б-Н. НАМДАКОВ.

„МОСКВИЧ“ ШАН БАРЮУЛАГДАБА

1973 ондо ажалай ехэ амжалта туйлаһан Борьёогой совхозой суута хонишон Социалис Ажалай Герой Г. Л. Рабдаев СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудай выставкын комитедэй шиидхэбэреэр хүндэлэлэй дипломоор, «Москвич» автомашинаар шагнагдаа һэн. Һаяхан энэ шан-бэлэгыень Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б .С. Семенов барюулба. Энэ үедэ аймагай хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн боложо байгаа. Тиимэһээ Зэдын аймагай түрүүшүүл Г. Л. Рабдаевтай адли энэ бэлэгыень хаража, ехээр баярлаһан байна. С. Цыдыповэй буулгаһан энэ зураг дээрэ (зүүн гарһаа нэгэдэхи) суута хонишон Г. Рабдаев шэнэ «Москвич-408» машинынгаа паспорт, түлхюурые һаяхан абаад байна.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН ҮҮРГЭ ЕХЭ

Ажалшадые хуули, ёһо гурим мэдэхээр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ партийна, комсомолой организацинууд һүүлэй жэлнүүдтэ гол анхаралаа табидаг, энэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулдаг болонхой. Милициин хүдэлмэрилэгшэд, арадай дружиннигууд гэмтэ ябадал гаргагшадтай эрид тэмсэхын тула горитой ажал бүтээнэ, хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үнгэргэнэ.

Хулигаан ааша гаргадаг, элдэб гэм хэдэг хүнүүдтэй эрид тэмсэхын тула ниитын эмхи зургаанууд эдэбхитэйгээр хабаадана, энэ талаар горитойшье юумэ хэгдээ гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ шухала.

Бэеэ һула табиһан, архи тамхинда дуратай хүнгэн зантай хүнүүд хулигаан ябадал гаргадаг гээшэ. Хулигаан бузагай муухай ябадал гаргагшадай 90 процентнь архидалгада сэхэ хабаатай гэжэ һүүлэй ажаглалта гэршэлнэ.

Һогтуугаар ниитын газарта дайралдаһан, хүнүүдые аманда орохысо нэрлэһэн, харааһан хүнүүд хуулиин ёһоор 10-һаа 15 сүүдхэ болотор эрхэеэ хаһагдаха, үгышье һаа, нэгэ һараһаа хоёр һара болотор заһаруулалгын хүдэлмэридэ ябуулагдаха, үгышье һаа, энэ үедэ абтаха салин хүлһэнһөөнь 20 процент дарагдаха ёһотой.

Эндэ нэгэ жэшээ дурдамаар гээд һанагдана. Судна бүтээдэг заводой хүдэлмэришэн А. К. Чернухин гэгшын һогтуугаар ажалдаа ерэхэдэ, мастер гэртээ ошохыень дурадхаһан юм. Ямаршьегүй элүүрби, ажалаа хэжэ шадахаб гэжэ байгаад Чернухин ээдэлдэшэһэн хэлээрээ тал-мүл хэлэһэнэйнгээ удаа, элдэбын муухай үгөөр мастераа хараажа ороо. Ажалдаа һогтуу ерээд, элдэбээр аашалһанайнгаа түлөө Чернухин арбан табан сүүдхээр эрхэеэ хаһагдаа.

Гэмтэ ябадалһаа һэргылхэ хүдэлмэри арад зоной дунда үргэнөөр ябуулха хэрэгтэ ажахынуудай, промышленна предприятинуудай, эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд гол анхаралаа табиха [...]тэй.

Хулигаан ааша гарга[...] ниие хамта хүдэлдэг, һ[...] нүхэдынь эрид буруу[...] тэрэнэй саашадаа за[...] тула ойлгуурамжын хү[...]ри ябуулдаг коллекти[...] иимэ ушар тохёолдо[...] байха юм. Тиимэһээ х[...]жүүлхы, ойлгуурамжын х[...]мэри үргэнөөр ябуулха, [...] эмхидхэхэ хэрэг—булта[...] баадаха хэрэг болонхой.

Б. ЛУБСАНО[...]

«ИИМЭ ҮНДЭР ХАДАНУУД» Кино

Элитэ ехэ совет педагог В. А. Сухомлинский иигэжэ хэлэһэн: «Эрдэм номдо һуралсаха гээшэ баяр юм. Энэ һайхан баярые үхибүүдтэ үгэхэ ёһотойбди». «Мосфильм» киностудяар табигдаһан «Иимэ үндэр хаданууд» гэжэ уран һайханай фильм харахадаа, мэдээжэ педагогой хэлэһэн үгэнүүдэй яахын аргагүй зүб байһые ойлгообди. Үхибүүдые коммунис үзэл бодолтойгоор, дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ асуудалда энэ фильм зорюулагдана. Зүгөөр үнэн сэхэ ябажа һургахын тула нилээд ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй бшуу. Хүүгэдые хүмүүжүүлгын асуудалда гансашье эдэ ороногүй. Залуу үетэниие тон зүбөөр, мүнөө сагай үндэр дээдэ эрилтын ёһоор хүмүүжүүлхэ али олон асуудалнуудта энэ фильм зорюулагдана.

Энэ талаар режиссер Ю. Н. Солнцев, киносценарист В. Никиткин гол темэеэ ажабайдалай гүн соонһоо абажа, мүнөө сагай эрилтын жама ёһонуудтай тааруулан шиидхэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ, хүдөөгэй һургуулинуудта үшөө шиидхэгдээгүй асуудалнууд олон шуу. Ушар иимэһээ хүдөөгэй һургуулиин багша Иван Николаевичай һанал бодол, уйдхар гашуудалынь бидэндэ тон ойлгосотой, тэрэнтэй хамта сэдьхэлээ зобохо ушартай һуунабди. Багшын мэргэжэл тухай, һургажа, хүмүүжүүлжэ байһан үхибүүд тухайгаа бодомжолхонь онсо удхатай. Тэрэнэй бодолнууд хорин нэгэдэхи зуун жэлэй хүнүүд ямар байхаб гэжэ бидэндэ һануулна.

Тиимэһээл хүүгэдэй бэлиг шадабариие эртээнһээ зүб шэглэлтэйгээр хүмүүжүүлхэ гээшэ мүн баһа удхатай ха юм.

Хүдөөгэй һургуулиин багша Иван Николаевич (артист С. Бондарчук) физигтэй гэхэ гү, али хүдөөдэ амархаа ерэһэн эрдэмэй кандидадтай арсалдана. Энэнь миил шашаг хооһон арсалдаан бэшэ, харин ерээдүй сагай хүнүүд тухай шанга «тулалдаан» болоно. Ерээдүй сагай хүнүүд гансашье эрдэм ухаагаар, орёо хүшэр тоо бодолгоор ажамидарха бэшэ, харин уйдхар гунигланда абтаха, ажабайдалай али олон асуудалнуудта сэдьхэлээ табиха ёһотой гэжэ Иван Николаевич хэлэнэ. Һүүлэй һүүлдэ эрдэмэй кандидат зүбшөөжэ, хэдышье бэрхээр хүмүүжүүлэгдэһэн хүн уйдхар гунигланда абтаха сэдьхэлтэй байха ёһотой гэжэ ойлгоно.

СССР-эй арадай артист Сергей Бондарчук Иван Николаевичай түхэл шэнжые, абари зангые хурсаар харуулаа. Ажабайдал яһала һайса мэдэхэ, дэлгэр һайхан сэдьхэлтэй, холын хараатай хүн гэжэ ойлгонобди. Багшын мэргэжэлдэ дуратай, тиимэһээ хэжэ байһан ажалаа юунһээшье үлүүдэ тоолоно. Үхибүүдтэ эсэгэ мэтэ энхэргэнээр хандажа, бүхы һайн һайхан юумые үнэн сэдьхэлһээ дэмжэжэ, шабинартайгаа хамта баясана. Оршон тойронхи байгаали хаража гайхалсана, хүүгэдэй ажал хэжэ урмашахада сэдьхэлээ ханана. Теэд эдэ бүхы юумэндэ багшын габьяа, үүргэ яахын аргагүй бии гээшэ.

Иван Николаевич хүүгэдэй сэдьхэлые һайн мэдэнэ. Юун тухай бодомжолжо ябаһыень тухайлаад, даамай зохидоор хөөрэлдэнэ. Үшөө һургуулиин наһа гүйсөөгүй, табатай үхибүүдтэй хөөрэлдэхэдөө, заабол нюусыень тайлбарилжа шадана. Тиимэ һэн тула үхибүүд тэрээндэ дуратай, зарим нэгэ асуудалаар үетэн нүхэртэйгөө хөөрэлдэһэн мэтэ хөөрэлдэхэ юм. Энэнь фильмын эгээ һонирхолтой, түрэлхидэй болон багашуулай сэдьхэл хүдэлгэмэ үзэгдэл болоно.

Ой соогуур, голой эрьеэр хүүгэдэй шаг шууяан зэдэлнэ. Тэдэнэй дунда Иван Николаевич ябалсажа, һонирхолтой гоё наада зугаа эмхидхэнэ. Набша намаагай һаршаганахые һонирхоһон, гайхалсаһан янзатай шагнаархана. Түүдэг тойрожо һуугаад, урдань үшөө хэлэгдээгүй, дуулдаагүй, жэгтэй һонин онтохо хөөрэнэ. Һүүлээрнь үхибүүдэй хөөрэхые шагнана.

Хүбшэ тайгые, үзэсхэлэнтэ гоё байгаалиие хайшан гэжэ гамнажа, нарилжа, сэгнэжэ ябаха тухай һануулна. Тиигэжэ үхибүүд хизаар орондоо дуратайгаар хүмүүжүүлэгдэнэ бшуу.

Ажабайдал орёо, али олон зангилаатай ха юм. Үхибүүд тэрэнэй нюусые өөһэдөө, аха нүхэдэй туһагүйгөөр тайлбарилжа шадахагүй бшуу. Эндэ багшын үүргэ угаа ехэ. Ямаршье хэрэгэй түлөө харюусалгатай байха гэжэ Иван Николаевич сэхэ хэлэнэгүй, харин эдэ мэтын тон шухала зүйлнүүдые хэшээлээ үнгэргэжэ байхадаа гү, али һурагшатайгаа хамта ажал хэхэдээ харуулна.

Иван Николаевич хүдөөгэй һургуулиин багша. Тиигэбэшье ажал хүдэлмэреэ онсо өөрынхеэр хэнэ. Класс соо хэшээл үнгэргэжэ байһыень балай харанагүйбди. Хүүгэдээ таряалан дээрэ дахуулжа гараад, тэндэ хэшээлээ хэнэ. Энэнь һонирхолтой. Самбараа таряалангай тэг дунда тодхоод, «Таряан» гэжэ аржытар бэшэнэ. Тиигээд хүнэй ажамидарал газартай, таряантай нягта холбоотой гэжэ ойлгуулна.

Хүнэй түлөө харюусалгатай байха ёһотойбди гэжэ энэ фильм һануулна. Тиимэһээ үхибүүдые дүрбэн тэгшээр хүмүүжүүлхэ асуудал үшөө дахин табигдана гээшэ.

В. МУРУЕВА.

ҺҮҮЛШЫН НААДАНА[Й] УРДА ТЭЭ

Футбол

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зонын футболистнуудай дунда түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадан түгэсэхэ дүтэлбэ. Мүнөөдөө зонын футболистнуудай дунда һүүлшын наадан урда тээхи уулзалга үнгэргэгдөөд байна. Октябриин 17-до үнгэргэгдэһэн наадан 16 командын футболистнууд хабаадалсаһан байба. Эндэ айлшаар ошоһон гансахан— Нижний-Тагилай «Уралец» командын футболистнууд талмайн эзэдые — Челябинскын «Локомотив» командые 0:2 тоотойгоор шүүжэ гараба. Тиин эдэнэр мүрысөөнэй таблицада хоёр һуури урагшаа дабшаһан байна.

Бусад командануудые гэхэдэ, мүрысөөнэй таблицада түрүү һуури эзэлээд ябаһан Барнаулай «Динамо» командын футболистнууд Южно-Сахалинск хотын «Сахалин» командада айлшалһан. Тиин эдэнэр талмайн эзэдтэй 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ, нэгэ очко өөртөө бэшүүлжэ, хойноһоо тэгүүлжэ ябагшадһаа нэгэ, хоёр очкогоор урид гараба.

Нүгөөдэ командануудай футболистнууд хэр зэргэ наадаа хаб гэхэдэ, иимэ байдалтай: Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» командада Томскын «Торп[едо]» команда айлшалһан юм. [...] соогоо түрүү һуури бу[...] дажа эхилһэн «Вулкан» футболистнууд айлш[...] 4:1 тоотойгоор шүүгэ[...] бихадаа, мүрысөөнэй т[...]цада байдалаа һайжар[...] хоёрдохи һуурида гара[...] Энэ үдэр Благовещен[ск]... «Амур» команда наада[...] Эрхимлэгшэдһээ хоёр [...] очкогоор гээгдэжэ [...] Владивостогой «Луч» [...]да Прокопьевскын «[Шах]тертой» гэртээ наада[...] эдэнэрээ 3:1 тоотойгоор [...]һэн байба. Мүн Хабаров[...] СКА Красноярскын «[Авто]мобилист» командые [...] Новосибирскын «Чкал[овец]» Шэтын футболистнууд[...] тоотойгоор шүүһэн бай[...]

Энэ үдэр манай «С[элэн]гэ» команда Омскын «Ир[тыш]» командын стадион дээрэ[...] дахадаа талмайн эзэд[...] тоотойгоор шүүгдэбэ. [...] футболистнуудай дунда [...]ша оной наадануудай [...]шын уулзалга уржа[...] гэргэгдөө. Энэ үдэр «С[элэн]гэ» команда Курганай [«За]уралец» командын ст[...] дээрэ наадаһан байна.

Уншагшадай анха[...] мүнөөдэрэй байдалаар [мү]рысөөнэй таблица то[...]добо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бумбэгэ
«Динамо» Барнаул	33	18	11	4	60:18
«Вулкан» П. Камч.	33	19	6	8	47:21
«Амур» Благовещенск	33	18	9	7	44:24
«Луч» Владивосток	33	18	7	8	65:33
СКА Хабаровск	33	16	9	8	54:40
«Чкаловец» Н-Сиб.	33	14	8	11	47:38
«Автомобилист» Красн.	33	15	6	12	42:36
«Уралец» Н .Тагил	33	14	7	12	50:38
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	33	12	11	10	37:35
«Нефтяник» Тюмень	33	12	11	10	40:39
«Иртыш» Омск	33	12	8	13	36:45
«Зауралец» Курган	33	12	7	14	38:38
«Торпедо» Томск	33	11	6	16	28:51
«Сахалин» Ю. Сахалин	33	9	9	15	27:37
«Локомотив» Шэтэ	34	7	11	16	20:39
«Шахтёр» Прокоп.	33	6	9	18	23:54
«Авиатор» Эрхүү	33	7	6	20	30:61
«Локомотив» Челябинск	34	5	5	24	32:64

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Агууехэ Октябрьда — эрхим угтамжа» — суглуулбари. Хүдөө ажахын жэнжэлэл.

Хоёрдохи хуудаһанда. Улаан-Үдын горсоведэй сессиин тоосоон. «Табан жэлэй даабари дүүргэгдээ» — П. Шобогоровой статья. «Түрэл орон доторнай» Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Һургаха гээшэ дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхэ»—Т. Власовагай статья. АПН-эй материалнууд. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Культурна ажабайдалай хронико. «Элдэб һонин».

СОВЕТ Узбекистанай ниислэл — Ташкент хото хадаа ороной томо промышленна, культурна болон эрдэм ухаанай түб юм.

Эртэ урдын Ташкент хото ургана, залуужана. Эндэ газарай хүдэлһэнэй һүүлдэ 7 миллионһоо үлүүтэй дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүд баригдаа. Олон үндэһэ яһатанай ажаһуудаг манай Эхэ ороной арадуудай хани барисаанай һүлдэнь болоһон гэрэлтэ һайхан город бодхоохо хэрэгтэ бүхы оромнай туһалаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ташкентын В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжа.

ТАСС-ай фотохронико.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 14.35 — «Түүдэг». 15.05 — Һүүлэй һонин. 15.15 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.45 — «Сэнхир галханай» — хуудаһануудаар». 16.30 — 16.40 — Забһарлалга. 16.40 — Узбегэй ССР-эй, Узбекистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо. Репортаж (үнгэтэ.)

Улаан-Үдэ. 17.50 — Дамжуулгын программа. 17.55 — «Уран һайханай бүлгэм» гэһэн телевизионно суглуулбари.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Спортивна гимнастикаар дэлхэйн чемпионат. Болгариһаа дамжуулга хэгдэхэ (үнгэтэ). 20.00 — «Оромнай — БАМ-ай барилгашадта».

Улаан-Үдэ. 20.25 — Телевизионно һонин. 20.45 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 21.00 — «Семья Тибо» — Франциин телевизионно уран һайханай фильм. (4-дэхи сери, үнгэтэ). 22.20 — 22.30 — Забһарлалга. 22.30 — Узбегэй ССР-эй, Узбекистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо. Узбегэй телевидениин программа. Узбегэй ССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. Д. Худайбердыев дамжуулгада хабаадалсана. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 00.30 — Узбегэй ССР-эй, Узбекистанай Коммунис партиин байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан сэрэгэй парад ба ажалшадай һайндэрэй демонстраци. Репортаж (үнгэтэ).

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.00 — «Пароходууд хуугайлна, ошоно». — телевизионно уран һайханай фильм. 20.10 — «Шононууд» — телеочерк.

«Орбита» 20.25 — «Наадалши, баламны» (үнгэтэ).

Москвада 1974 оной октябриин 20-до болоһон «Спортлотогой», «Спортлото-2-ой» 29-дэхи тиражаар иимэ тоонуудта шүүбэринүүд тудаа гэбэл:

«СПОРТЛОТО»: 27 (мотоспорт), 8 (бокс), 35 (спидвей), 42 (хүндэ атлетикэ), 20 (байдарка ба каноэгээр тамаралга), 26 (мотобол).

«СПОРТЛОТО-2»: 4 (альпинизм), 13 (һанай-санын спорт), 21 (морито спорт), 17(уран һайханай гимнастика), 5 (бадминтон), 48 (шатар).

(ТАСС)

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

ЛИССАБОН

ПОРТУГАЛИИН КОММУНИСТНУУДАЙ СЪЕЗД

ТАСС

Португалиин Коммунис партиин ээлжээтэ бэшэ VII съезд октябриин 21-дэ, һүни орой болоһон хойно хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Орон доторхи политическэ байдал ба партиин зорилгонууд тухай ПКП-гэй Генеральна секретарь А. Куньял съезд дээрэ элидхэл хээ.

ПКП-гэй мүнөөнэй съезд хадаа һүүлшын 48 жэлэй турша соо нюуса бэшээр партиин үнгэргэжэ байһан түрүүшын съезд болоно. Энэ баримта апрелиин 25-һаа хойшо ороной политическэ, социальна ба соёлой ажабайдалда угаа ехэ хубилалтанууд болоһые эли тодоор гэршэлжэ үгэнэ. Энэ үе соо колониальна дайн байлдаан болюулагдаа, колониудые болюулха талаар түүхэтэ алхамууд хэгдээ, Советскэ Союзтай, бусад социалис оронуудтай дипломатическа харилсаанууд тогтоогдоо.

Фашизмын үлэгдэлнүүдые усадхахаар хубилалтанууд ороной ажабайдалай бүхы һалбаринуудта боложо байна. Португалиин демократическа хүдэлөөнэй «зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнтэй» холбоо байгуулһан эрхэ байдалда Португалидахи революционно хүгжэлтэ угаа түргэнөөр боложо байна.

«Революционно хүсэнүүдэй хүдэлөөнтэй мүнөөнэй революционно хүгжэлтын үедэ Португалиин демократическа хүсэнүүдэй байгуулһан холбоо барисаан бүхы хэмжээ ябуулгануудые тодорхойложо үгэнэ гэжэ үнгэрһэн зургаа һарын дүршэл харуулжа үгэнэ гээд элидхэлшэ хэлээ. Хүсэнүүдэй мүнөөнэй тэнсүүри хадаа демократическа Португалиие байгуулха хэрэг үргэлжэлүүлэгдэхэ гэжэ этигэлтэйгээр хэлэхэ арга олгоно.

Португалиин Коммунис партиин энэ съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалга, бусад олон аха дүү коммунис ба хүдэлмэришэнэй партиһаа абтаһан амаршалганууд тухай мэдээсэлые делегадууд, айлшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

Партиин шэнэ программа болон уставые съездын делегадууд түгэсхэлэй заседани дээрэ нэгэн дуугаар һайшаалгаа, тэрэшэлэн Португалиин демократическа хүсэнүүдтэ хандалга баталан абаа.

Центральна Комитедэй, ЦК-гай политическэ комиссиин, ЦК-гай секретариадай гэшүүдэй нэрэ обогые ЦК-гай политическэ комиссиин гэшүүн О. Родригиш Пату соносхоһон байна (партиин нюуса байдалтай байһан лэээрэһээ тэдэнэй нэрэ урдань соносхогдодоггүй байгаа).

ПКП-гэй Генеральна секретарь Алваро Куньял түгэсхэлэй үгэ тобшохоноор хэлээ. Демократическа, бэеэ даанхай Португалиин байгуулхын түлөө тэмсэлдэ коммунистнуудай, ороной зүүнэй үзэл баримталдаг демократическа хүсэнүүдэй, олониитэ ажалшадай, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй нэгэдэл бэхижүүлхыень Компартиие тэрэ уряалаа.

БЕРЛИН

У. К. Кекконенэй мэдүүлгэ

ТАСС

Европодохи аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной талаар зүблөөнэй гурбадахи түгэсхэлэй шата удахагүй Хельсинкидэ болохо гэжэ бидэнэр найданабди. Тэрээндэ дээдэ тушаалтад хабаадаха байна гээд Финляндиин Республикын президент У. К. Кекконен «Нойес Дойчланд» газетэдэ интервью үхэдөө мэдүүлһэн байна.

ПАНАМА

Эб найрамдалые ба дэбжэлтые хамгаалхын түлөө

ТАСС

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй (ВСМ) Президиумэй бюрогой үргэн заседани эндэ дүрбэн үдэр соо үргэлжэлөөд хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Дэлхэйн 39 ороной тэрэ тоодо Советскэ Союзай түлөөлэгшэд заседанида хабаадаа.

Латиин Америкын асуудалнуудта заседани зорюулагдаһан байха юм. Уласхоорондын оршондо хүсэнүүдэй тэнсүүриин хубилжа, уласхоорондын шахардуу шанга байдалай һуларжа байһан эрхэ байдалда энэ түбидэ национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй ургажа байһан тухай эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй национальна эмхинүүдэй түлөөлэгшэд тэмдэглээ.

Тусхайлбал, Чилидэ фашис хархис засагай тогтоогдоһониинь иимэ аюул болоно. Чилиин сэрэгэй-фашис хунтые политическэ, экономическа ба һанал сэдьхэлэй талаар гансаардуулхын түлөө тэмсэхыень эб найрамдалай түлөө бүхы тэмсэлшэдые фашизмда эсэргүүсэгшэдые ВСМ-эй президиумэй бюро уряалаа.

ТОКИО

Японой ажалшадай тэмсэл

ТАСС

Японой ажалшад октябриин 21-нэй үглөөгүүр эртэ богонихон саг соо забастовкануудые хэжэ, дайнда эсэргүүсэхэ уласхоорондын үдэрые эхилбэ. Американ сэрэгэй баазануудай ба Японой «өөрыгөө хамгаалха хүсэнүүдэй» байрлуулагдаһан 14—Сасэбо, Йокосука, Ивакуни, Ацуги, Мисава, Нагануми болон ороной бусад районуудта гүрэнэй түмэр замуудай машинистнүүдэй бүхы японой профсоюз дайнда эсэргүүсэн, хахад часай забастовкые түрүүлжэ эмхидхээ.

Портын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэяпоной профсоюз ороной 60 тухай портдо США-гай далайн-сэрэгэй томо бааза болгогдоһон Йокосука, Сасэбо болон Ивакунида сэрэгэй баазануудые буруушааһан забастовко хээ. Японой металл болбосоруулдаг ба машина бүтээлгын промышленностиин хүдэлмэришэд мүн лэ иимэ забастовко хэхээр түсэблэнэ.

Ороной 150 гаран һуурин газарнуудта олон зоной хабаадалгатай митингнүүд, демонстрацинууд болохо юм.

БАНГКОК

Буруушаалгын демонстраци

ТАСС

Урда Вьетнамай Куангнгай хотодо Тхиеугай шанга засагта эсэргүү буруушаалга хэһэн ехэ демонстраци болобо. Эндэ абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, демонстраци хэгшэд хадаа Вьетнам тушаа парижска хэлсээнүүдые Сайгоной засагаархидай сахидаггүй байһые буруушагаа, «президент» Тхиеуе ба тэрэнэй бүлын гэшүүдые эдилгэ абадаг гэжэ гэмнэһэн байна. Полициинхид демонстрантнуудай колоннын жагсаал таһалдуулхые һэдэхэдээ, шүбгэтэй шабын түмэрөөр хаалтануудые түхеэрээ, удаань тэдэниие намнан тараахын тулада нюдэнһөөнь нёлбоһо гоожуулдаг газтай гранатануудые хэрэглээ. Полициин ба демонстрацида хабаадагшадай хоорондо тулалдаанай болоходо шархатаһан хүнүүд бии.

ТОБШО МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

АФИНА. Грецидэ сэрэгэй шанга засагай байһан һүүлшын үедэ аюулгүйн ба полициин органуудай «засагай эрхэ хэтэргэһэн» ушарые даб дээрэ мүрдэлгые Афиныи прокуратура дүүргэбэ.

КОПЕНГАГЕН. Свенборг хотын сүүднэ бүтээлгын 350 хүдэлмэришэнэй сүүд Копенгагенда хэдэн недели соо үргэлжэлөөд дүүрэбэ. Правительствын экономическа политикада эсэргүү буруушаалга мэдүүлжэ, энэ оной майда Данида болоһон демонстрацинууд болон забастовкануудта эдэ хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр хабаадаһан байгаа. Ехэ хэмжээнэй мүнгэн яла хүдэлмэришэдтэ түлүүлхэ гэһэн шиидхэбэри гаргагдаа.

Сүүдэй шиидхэбэриие бүдүүлиг харата ааша, ажалшадай эрхэдэ халдан ороһон гэжэ Даниин профсоюзууд тоолоно. Свенборг ба Орхустохи судоверфьнүүдэй хүдэлмэришэд приговорые буруушаалгын тэмдэг болгон забастовкануудые соносхоо гэжэ шиидээ. Өөһэдыень дэмжэхэ уряатайгаар судна бүтээгшэд ороной бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаа.

ЛОНДОН. Судна бүтээгшэдэй ба машина бүтээгшэдэй профсоюзуудай конфедерациин делегаци Англиин промышленностиин министр А. В. Беннтэй уулзаба. «Хаукер-Сидли авиэйшин» гэжэ самолет бүтээлгын фирмые гүрэнэй мэдэлдэ абаха тухай делегаци правительствада эрилтэ хэһэн байна.

«Мүнгэ зөөриин дутадаг дээрэһээ» шэнэ түхэлэй пассажирска самолет ухаалан зохёожо, бүтээлгые болюулһан тухайгаа энэ компани һаяхан соносхоһон байна. «Хаукер-Седли авиэйшнын» ээдэй энэ шиидхэбэри профсоюзуудай үргэн олон гэшүүдэй дурыень гутаагаа. Ушарынь хадаа энэ проект зохёохын тулада правительство 46 миллион стерлингүүдэй фунтые һомолһон байха юм. Ажалшадһаа татаһан налогой мүнгөөр томо компанинуудые хангахала болихо гэһэн эрилтэ Англиин профсоюзууд хэнэ.

ДЕЛИ. Ороной үгытэй хүн зондо таатай сэнгэй магазинууд гэдэгээр дамжуулан 10 миллион тонно ороохо таряа нэмэжэ худалдаха гэжэ Индиин правительство шиидхээ. Энээн тухай хүдөө ажахын ба газар уһалалгын министерствэһээ гүрэнэй министр А. П. Шинде мэдээсэһэн байна. Хонжоо наймаа хэхэ зорилгоор нюужа байһан орооһо таряа ээдһээнь хуряажа абаһанай ашаар иимэ хэмжээ абаха аргатай болоо гээд тэрэ тэмдэглэнэ.

ДАККА. Читтангонгдо (Бангладеш) цементын шэнэ завод баригдаа. Энэ жэлэй эсэс хүрэтэр тэрэ 20 мянган тонно продукци гаргаха гээд ЕНА агентство мэдээсэбэ.

РАНГУН. Уһанай үерһөө хохидогшодто туһаламжа үзүүлхэ, үерэй хойшолонгуудые усадхаха талаар тусхай комиссиин заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Бирмын премьер-министр У Сейн Кин уһан доро мүнөөнэй ургасын хосорһон газарнуудта барайгар дахяад тарихые уряалаа.

Барайгарай хоёрдохи ургаса абахын аргагүй газар нютагуудта бобово ургамалнуудые тарихаар һайшаан дурадхагдаа. Энэ талаар таряашадта гүрэнэй зүгһөө туһаламжа үзүүлэгдэхэ юм.

Аадар бороогой ехээр ороһонһоо уламжалан, уһанай үерлэхэдэ 440 мянган гектарай талмайн таряалан уһанда абтаа. Энэ хадаа Бирмын хүн зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха хэрэгтэ түбэг татажа шадаха байна.

НЬЮ-ЙОРК. «ООН-ой уставай ба хүнэй эрхын бүгэдэ ниитын декларациин гол ёһонуудые Урда Африкын республикын оройдошье сахидаггүй байһан дээрэһээ ООН-ой болон Урда Африкын хоорондохи харилсаануудые шэнээр хаса[лха]... үзэхыень» Урда Афри[кын]... уряалһан ООН-ой Генера[льна] Ассамблейн резолюци[...] ООН-ой Аюулгүйн Со[веэ]... дүүргэжэ эхилбэ.

ОТТАВА. Швециин [...] мьер-министр Улоф Паль[ме] албанай хэрэгээр, табан [...]рэй болзороор эндэ ерэбэ.

ГАВАНА. Кубын Ком[мунис] партиин делегациин ба [...] ерээд байһан Франциин [...] циалис партиин делегац[и]... хоорондо Революциин ор[...] соо тусхайта хэлсээнүүд [...]лээ.

БУЭНОС-АЙРЕС. Пре[зи]дент Сальвадор Альенд[е]... правительствын үедэ гүр[энэй] мэдэлдэ ороһон банкну[удай] акцинуудые энгэй хүнүү[дтэ] худалдаха тухай. Чили[...] сэрэгэй хүнта тусхайтаа[р] носхоо.

АДДИС.АБЕБЭ. Ор[...] сэрэгэй захиргаанай [...]лээр байгуулагдаһан ту[...] бүлэг Эфиопидо хүдэлм[э]ригүйшүүлые үсөөрүүлхэ [...] радхалнуудые хараа[...] байна.

Эфиопиин экспертнүү[...] мэдээнэй ёһоор орон д[...] хүдэлмэригүйшүүлэй тоо [...]нөө үедэ 500.000 хүн [...]һон байна.

АККРА. ЮАР-ай ба [...] Родезиин расис засаг[...] эсэргүүсэн тэмсэхын т[...] Африкын бэеэ даанхай [...]нууд хүсэлэл оролдол[...] нэгэдүүлхэ ёһотой гээд [...]ын юстициин асууда[...] даар комиссар Е. Н. [...] эндэ мэдүүлһэн байна.

НЬЮ-ЙОРК

Ку-клукс-клан үндын һэргэнэ

ТА[СС]

Расистнуудай эмхи —«Ку-клукс-клан» өөрынгөө ябуулга һэргээжэ ороо. «Великие драконы», «имперские мати» болон «расын сэбэр байхын түлөө» жиирэй тэмсэлшэд орон соогуур ябажа, эрид шанга хэмжээ абахые уряална. Индиана штадай «великий дракон» У. Чейни «зэбсэгжэхыень, томо калибертай буунуудые оложо абахыень, өөһэдтэнь добтолоо һаань, негрнүүдые бу[...]үгы хэхыень» америка[...]дые һаяхан уряалаа.

Ку-клукс-кланай «хү[...]нүүд» тэһэлэлгэнүүдые [...]гээр ябуулгануудаа [...]ланагүй. Бостондо [...] уймөөнэй болоходо, К[...] хүтэлбэри «расын сэбэ[р]... хын түлөө тэмсэлшэд[...] рядуудые нютагай [...] нуудта туһалхын т[...] США-гай бусад хотону[...] тиишэ эльгээһэн байна.

Редакторай орлогшо М. Н. НИМА[...]